

Literatūra

RAŠTIJA
MENAS
MOKSLAS

NR. 210

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

IX METAI

ROŽĖ EMILEI

I.

Kai panelė Emilė Griersonaitė numirė, visas mūsų miestelis suėjo į jos šermenis: vyrai iš tam tikro pagarbaus prisirišimo kritusiam paminklui, moterys daugiausia iš smalsumo pamatyti jos namų vidų, kurio niekas, išskyrus seną tarną — buvusį kartu sodininku ir virėju — nebuvo matęs mažiausia dešimtį metų.

Tai buvo didelis, keturkampis, medinis namas, kadaise buvęs baltas, pagražintas kupolomis, bokšteliais ir rangytais balkonais sunkiai gracingo septyniadešimtųjų metų stiliaus, stovėjęs kitąkart mūsų rinktinėje gatvėje. Tačiau įsibrovę garažai ir medvilnės valyklos išdildė net ir garbinguosius šios apylinkės vardus; pasiliko tik panelės Emilės namai, iškėlę savo užsispyrusius ir kokeriškus griuvėsius viršum medvilnės vežimų ir gazolino siurblių — akia-rėžiai tarpe kitų akia-rėžių. Dabar panelė Emilė išvyko susijungti su šitų garbingųjų vardų atstovais ten, kur jie guli užsisvajusių kedrų kapinėse tarpe tituluotų ir nežinomų Unijos ir Konfederatų kareivių, kritusių Džefersono mūšyje.

Kol gyva, panelė Emilė buvo tradicija, pareiga ir rūpestis; tam tikros rūšies paveldima pareiga miesteliui, prasidedanti nuo tos 1894-ųjų metų dienos, kai pulkininkas Sartoris, meras — tas, kuris išleido potvarkį, kad jokia negrė negali išeiti gatvėn be priejuostės — atleido ją nuo mokesčių, atleidimą laikydamas nuo jos tėvo mirties iki amžinybės. Ne tai, kad panelė Emilė būtų priėmusi išmaldą. Pulkininkas Sartoris sugalvojo painią istoriją apie tai, kaip panelės Emilės tėvas paskolinęs miestui pinigų, kuriuos miestas, teisybę sakant, bevelijęs šiuo būdu atmokėti. Tikslai pulkininko Sartorio kartos ir galvosenos žmogus galėjo tai sugalvoti, ir tikslai moteris galėjo tikėti.

Kai sekančioji karta su savo naujoviškesnėmis mintimis liko merais ir miesto tarybos nariais, šitas potvarkis sukėlė šio tokio nepasitenkinimo. Naujųjų metų pirmą dieną jai buvo pasiūstas mokesčių pranešimas. Atėjo ir vasaris, o atsakymo nebuvo. Parašyta jai formalus laiškas, kviečias atsilankyti viršininko raštinėn patogiausiu jai laiku. Po savaitės pats meras parašė jai, siūlydamasis užėiti ar pasiūsti savo automobilį, ir atsakymui gavo raštelį, rašytą ant senoviško pavidalo popieriaus plona lygia braiža, išblukusiu rašalu, pranešantį, kad ji jau daugiau visai niekur nebeeinanti. Mokesčių pranešimas taip pat buvo pridėtas, be pastabos.

Buvo sušauktas specialus miesto tarybos posėdis. Delegatai buvo pasiūsti pas ją ir pasibeldė į duris, per kurias joks lankytojas nebuvo įėjęs nuo to laiko, kai ji sustojo davusi piešimo ant porcelano pamokas prieš aštuonis ar dešimt metų. Senasis negras juos įleido į prietamsį koridorių, iš kurio laiptai kilo į dar didesnius šešėlius. Kvepėjo dulkėmis ir nenaudojimu — tvankiu, drėgnu kvapu. Negras įvedė juos salonan. Jis buvo apstatytas sunkiais, oda apmuštais baldais. Kai negras atidarė vieno lango uždangas, jis galėjo matyti, kad oda buvo suplaisijusi; o kai sėdosi, blausios dulkės nerangiai pasikėlė aplink šlaunis, lėtai krisleliais sukdamosi vieninteliame saulės spindulyje. Ant apjuodavusio paaukuoto pastato prieš židinį stovėjo kreida pieštas panelės Emilės tėvo portretas.

DAIL. ADOMAS GALDIKAS
DIRBA ATELJE

Jie atsistojo, kai įėjo ji — maža, storoka moteris, juodai apsirengusi, su plona auksine grandinėle, nukarusia iki juosmens ir prapuolāncia už diržo, remdamasi juodmedžio lazdele su pajuodusia auksine galva. Ji buvo mažų ir smulkių kaulų; gal dėl to kas kitoje atrodytų tikslai pilnumas, joje buvo nutukimas. Atrodė ji išpurtusi lyg kūnas, ilgą laiką mirkęs stovinčiam vandeny, ir tokios pat blankios spalvos. Jos akys, prapuolusios riebiose veido vagose, atrodė lyg du maži anglies gabaliukai, išsprauti į tešlos gabalą, kai jos bėgiojo nuo vieno veido prie kito, lankytojams pasisakant ko atėjus.

Ji nepaprašė jų sėstis. Tik stovėjo prie durų ir tyliai klausėsi, kol kalbėjusysis suklypdamas sustojo. Tada jis galėjo girdėti tiksint nematomąjį laikrodėlį ant auksinės grandinėlės galo.

Jos balsas buvo sausas ir šaltas. „Aš neturiu jokių mokesčių Džefersono. Pulkininkas Sartoris man tai išaiškino. Galbūt vienas iš jūsų galėtų priėti prie miesto dokumentų ir pasitikrinti.“

„Bet mes tai padarėme. Mes esame miesto valdininkai, panele Emile. Ar jūs negavote viršininko raštelio, jo paties pasirašyto?“

„Aš gavau popierių, taip,“ tarė panelė Emilė. „Galbūt jis mano esąs viršininku... Aš Džefersono mokesčių nemoku.“

„Bet knygoje nėra nieko, tai įrodančio, suprantate. Mes turime remtis...“

„Eikite pas pulkininką Sartorį. Aš Džefersono mokesčių nemoku.“

„Bet, panele Emile...“

„Eikite pas pulkininką Sartorį.“ (Pulkininkas Sartoris buvo miręs jau beveik dešimt metų atgal.) „Aš nemoku mokesčių Džefersono. Tobi!“ Negras pasirodė. „Išleisk šituos ponus.“

II.

Taip ji nugalėjo juos, poną ir pasiuntinį, taip pat kaip ji buvo nugalėjusi jų tėvus prieš trisdešimt metų dėl dvokimo. Buvo praėję dveji metai po jos tėvo mirties ir neilg trukus po to, kai jos mylimasis — kuris, kaip mes tikėjome, turėjo ją vesti,

— paliko ją. Tėvui mirus ji retai kur bešeidavo; mylimajam išvykus žmonės beveik niekad jos nebematydavo. Kelios ponios išdrįso ją aplankyti, bet nebuvo priimtos, ir vienintelis gyvybės ženklas tuose namuose buvo negras — tada dar jaunas žmogus — įeinąs ir išeinąs su turgaus krepšiu.

„Lyg vyras — bet koks vyras — galėtų tinkamai prižiūrėti virtuvę,“ kalbėdavo moteris; taigi jos nesistebėjo, kai dvokimas prasidėjo. Tai buvo dar vienas ryšys tarpe grubaus, gausingo pasaulio ir kilniųjų ir galingųjų Griersonų.

Kaimynė moteris pasiskundė merui, aštuoniasdešimties metų teisėjui Styvensui.

„Bet kas man, tamstos nuomone, daryti, ponija?“ tarė jis.

„Nugi, praneškite jai, kad tai sustabdytų,“ tarė moteris. „Argi nėra įstatymo?“

„Esu tikras, kad tai nereikalinga,“ tarė teisėjas Styvensas. „Greičiausia tai bus tik gyvatė ar žiurkė, kurią tas jos negras nudėjo kieme. Aš pakalbėsiu apie tai su juo.“

Kitą dieną jis susilaukė dar dviejų skundų: vienas jų buvo vyro, kuris atėjo nedrąsiai maldaudamas. „Tikslai turime ką nors dėl to daryti, pone teisėjau. Aš esu paskutinis žmogus pasauly, kuris norėtų panelę Emilę varginti, bet turime ką nors daryti.“ Tą naktį susirinko miesto taryba: trys žilabarzdžiai ir vienas jaunesnis žmogus, kylančios kartos narys.

„Tai labai paprasta,“ tarė jis. „Pasakyti jai, kad apsisvalytų. Duoti jai kiek laiko tai padaryti, ir jei ji ne...“

„Po šimts, pone,“ tarė teisėjas Styvensas. „ar jūs apkaltinsit moterį į akis, kad ji dvokia?“

Taigi kitą naktį po vidurnakčio keturi vyrai perėjo skersai panelės Emilės veją ir čiauzė patyliais lyg vagys aplink namą, uostinėdami mūro pamatus ir rūšio langučius, tuo tarpu kai vienas iš jų sėjo lyg sėjėjas iš maišo, persverto per pečius. Jie atidarė rūšio duris ir išbarstė kalkėmis tenai ir visose pašiūrėse. Jiems grįžtant atgal per veją, langas, prieš tai buvęs tamsus, nušvito, ir jame pasimatė sėdinti panelės Emilės figūra, nušviesta užpakaly jos degan- (Tęsinys 2-am psl.)

MIDWEST
INTER-LIBRARY
CENTER
CHICAGO

čios šviesos, ir jos tiesus stuomuo, sustingęs lyg kokio stabo. Tyliai jie nuslinko skersai veją į šešėlių akacijų, išsirikiavusių gatvėje. Po savaitės ar dviejų smarvė pra puolė.

Tai buvo tada, kai žmonės pradėjo jos tikrai gailėtis. Mūsų miestelio žmonės, prisimindami kaip senoji ponija Vajatiene, jos senutės sesuo, pagaliau visiškai išėjo iš proto, manė, kad Griersonai truputį perdaug keliiasi. Nė vienas jaunųjų vyrų nebuvo užtenkamai geras panelei Emilei ir jai panašioms. Mes dažnai galvodavome apie juos, kaip apie paveikslą: fone liekna panelės Emilės figūra baltuose rūbuose, pryšaky išsiskėtęs jos tėvo siluetas, atsukęs nugarą į ją ir kančiumi rankoje, — abudu rūmuose iki galo atidarytų pryšakinių durų. Taigi, jai susilaukus trisdešimties ir vis dar tebesant netekėjusiai, mes buvome netai kad patenkinti, bet pateisinti; dargi ir su beprotybe šeimoje ji nebūtų atmetusi visų jai pasitaikiusių progų, jei tik jos būtų tikrai įsikūnijusios.

Kai jos tėvas numirė, sužinojome, kad viskas, ką jis paliko jai, buvo tas vienintelis namas; ir, iš dalies, žmonės džiaugėsi. Pagaliau jie galėjo panelės Emilės gailėtis. Likusi viena ir vargdienė, ji bus žmogiškesnė. Pagaliau ir jai bus nesvetimas visiems pažįstamas džiaugsmo drebulys ar nusiminimas dėl vieno cento daugiau ar mažiau.

Kitą dieną po jo mirties visos moterys rengėsi apsilankyti jos namuose, pareikšti jai savo užuojautą ir pasisiūlyti, kaip pas mus priimta, padėti. Panelė Emilė sutiko jas prie durų, apsirengusi kaip paprastai ir be jokios liūdesio žymės veide. Ji joms pasakė, kad jos tėvas nėra miręs. Tris dienas ji elgėsi taip pat su kunigais, ją lankiusiais, ir su gydytojais, bandžiusiais ją perkalbėti, kad leistų jiems pašarvoti kūną. Kaip tik tada, kai jau buvo paketinta šauktis įstatymų ir prievartos, ji pasidavė, ir jos tėvas buvo greitai palaidotas.

Mes tada nesakėme ją esant pamišusia. Tikėjome ją turint taip elgtis. Atsiminėme visus tuos jaunuolius, kuriuos jos tėvas buvo šalin pavaręs, ir žinojome, kad, kai jai nieko nebeliko, ji turėjo, — kaip žmonės daro, laikytis to, kuris buvo ją apiplėšęs.

III.

Ilgą laiką ji sirgo. Kai ją vėl išvydome, jos plaukai buvo trumpai nukirpti, dėlei ko ji atrodė lyg mergaitė, su neaiškiu panašumu į angelus spalvotuose bažnyčios languose — kažkaip tragiška ir rami.

Miestelis ką tik buvo sudaręs sutartis šaligatviams grįsti, ir tą vasarą po jos tėvo mirties darbai buvo pradėti. Grindimo bendrovė atsikraustė su negrais, mulais ir mašinomis ir su prižiūrėtoju, vardu Homeras Baronas, jankiu — dideliu, tamsiu, smagiu vyru, smarkaus balso ir šviesesnėmis už veidą akimis. Berniukai sekiodavo jį grupėmis, kad išgirstų, kaip jis keikia negrus, o tie dainuoja taktan krintančioms ir kylančioms kirkoms. Gana greitai jis pažino kiekvieną žmogų miestelyje. Jei tiksliai išgirdavai smarkų juokimąsi bet kur aikštėje, Homeras Baronas bus besas grupės viduryje. Tuojau pradėjome matyti jį ir panelę Emilę sekmadienių popiečiais besivažinėjant geltonratyje vežimukyje su samdyta rinktinių bėrių pora.

Iš pradžių mes džiaugėmės, kad panelė Emilė turi kuo domėtis, nes visos ponios kalbėjo: "Savaime suprantama, Griersonaitė negalvos apie šiaurietį, padienį darbininką, rimtai." Betgi dar kiti, senesnieji žmonės, manė, kad dargi gedulas neturėtų priversti tikrą *lady* užmiršti *noblesse oblige* — nevadindami tai *noblesse oblige*. Jie tik sakė: "Vargšė Emilė. Jos giminės turėtų ją aplankyti." Ji turėjo kažin kokius gentis Alabamoje; bet prieš keletą metų jos tėvas susipyko su jais dėl senosios ponios Vajatiene, tos išprotėjusios moters, palikimo, ir tarp abiejų šeimų nebuvo jokio

bendravimo. Jie dargi nebuvo atstovaujami laidotuvėse.

Kai tik serieji ištare: "Vargšė Emilė," šnibždėjimas prasidėjo. "Ar manai, kad tikrai taip?" kalbėjo vieni kitiems. "Žinoma, kad taip. Kas kitkas galėtų..." Šitaip pridengiant ranka burnas; ištempto šilko šnibždėjime už užuolaidų, suglaustų nuo sekmadienio popiečio saulės, kai praklapsedavo lengva greita rinktinių žirgų pora: "Vargšė Emilė."

Ji laikė savo galvą gana aukštai iškeltą — dargi tada, kai mes ją tikėjome puolusia. Atrodė, lyg ji reikalautų daugiau kaip paprastai pripažinimo savo didybės, kaip paskutinioji iš Griersonų; tartum būtų norėjusi, kad tas žemiškumo bruozas patvirtintų jos neprieinamumą. Kaip tada, kai ji pirkosi žiurkėms nuodų, aršeniko. Tai buvo už metų po to, kai pradėta sakyti "Vargšė Emilė"; tada, kai jos dvi pusseserės pas ją svečiavosi.

"Man reikia nuodų," tarė ji vaistininkui. Tada ji buvo virš trisdešimties, dar smulki moteris, nors laibesnė, kaip paprastai, šaltomis, išdidžiomis, juodomis akimis veide, kurio oda buvo smilkiniuose ir pakiuose taip įtempta, kaip mes įsivaizdujame privalant išrodyti švyturio sargo veidą. "Man reikia nuodų," ji tarė.

"Taip, panele Emile. Kokių? Žiurkėms ar panašiai? Aš patar..."

"Noriu geriausių, kokių turite. Nesvarbu rūšis."

Vaistininkas išvardijo keletą. "Jie užmuš bet ką, mažesni už dramblių. Bet jums reikia..."

"Aršeniko," tarė panelė Emilė. "Ar tai geri nuodai?"

"Ar... aršenikas? Taip, tamsta. Bet jums reikia..."

"Man reikia aršeniko."

Vaistininkas pažiūrėjo į ją. Ši atrėmė jo žvilgsnį, tiesiai, veidu lyg ištempta vėliava. "Nu, žinoma," tarė vaistininkas. "Jei jūs to norite. Bet įstatymas reikalauja, kad pasakytumėte, kam jį vartosite." Panelė Emilė tik įsistebeilijo į jį, galvą atmetusi, kad akys susidurtų, kol jis nusuko savąsias šalin, nuėjęs paėmė aršeniką ir jį suvyniojo. Pasiuntinys negriukas atnešė jai pakelį; vaistininkas nebesugrįžo. Kai namie ji pakelį išvyniojo, ant dėžutės, po kaukuole su sukryžiuotais kaulais, buvo užrašyta: "Žiurkėms."

IV.

Taigi kitą dieną mes visi kalbėjome: "Ji nusizudys," sakydami, kad tai būtų geriausia. Kai iš pradžių pradėjo vaikščioti su Homeru Baronu, mes kalbėjome: "Ji tekės už jo." Vėliau sakėme: "Ji jį dar perkalbės," kadangi Homeras pats išitarė — jis mėgo vyrų draugiją, ir buvo žinoma, kad jis išsigerdavo su jaunesniaisiais Elnių Klube — kad jis negalvojęs apie vedybas. Vėliau kalbėjome: "Vargšė Emilė" už užuolaidų, kai jiedu pravažiuodavo sekmadienio popiečiais žibančiame važy; panelė Emilė aukštai iškelta galva, o Homeras Baronas pakreipta skrybėlė, cigaru dantyse, vadėlėmis ir kančiumi geltonose pirštinėse.

Tada kai kurios ponios pradėjo kalbėti, kad tai esanti gėda miestui ir blogas pavyzdys jaunimui. Vyrų nenorėjo kištis, bet pagaliau ponios priverstė baptistų kunigą — panelės Emilės šeima buvo episkopalai — aplankyti ją. Jis niekad neprasitarė, kas atsitiko to pasikalbėjimo metu, bet atsikėlė eiti dar kartą. Kitą sekmadienį jiedu ir vėl važinėjosi gatvėmis, o rytojaus dieną kunigo žmona parašė panelės Emilės giminėms į Alabamą.

Taigi ji ir vėl turėjo savo kraujo giminės po savo stogu, ir mes atsilošėme kėdėse stebėti, kas iš to išeis. Iš pradžių nieko neatsitiko. Tada mes buvome tikri, kad jie vesis. Sužinojome, kad panelė Emilė buvusi pas auksakalį ir užsakiusi vyriškus šepčius ir šukas, įtaisytus sidabre, su monograma H. B. kiekviename. Dvi dienas vėliau patyrėme ją nusipirkus pilną vyro aprangą, įskaitant ir naktinius marškinius, ir

tarėme: "Jie apsivedė." Mes iš tikrųjų džiaugėmės. Mums buvo smagu, nes todvi pusseserės buvo dar labiau griersoniškos, negu panelė Emilė bet kada buvo buvusi.

Todėl mes nenustebome, kai Homeras Baronas — gatvės jau kuris laikas buvo pabaigtos — pranyko. Buvome kiek apsvyly, kad nebuvo viešo atsisveikinimo, bet tikėjome, kad jis išvažiavo pasiruošti panelės Emilės priėmimui arba duoti jai progos atsikratyti pusseserėmis. (Tuo laiku tai jau buvo suokalbis, ir mes visi buvome panelės Emilės sąjungininkai, pasirengę pagelbėti jai apeiti pusseseres.) Ir tikrai, už savaitės jos išvyko. Ir, kaip mes visą laiką ir laukėme, už trijų dienų Homeras Baronas vėl buvo mieste. Kaimynas matė negra įsileidžiantį jį per virtuvės duris vieno vakaro prietemoje.

Tiek ir tematėme Homero Barono. Per kurį laiką ir panelės Emilės. Negras atėdavo ir išeidavo, nešinas turgaus krepšiu, bet pryšakinės durys neatsidarinėjo. Kartkartėmis pastebėdavome akimirksniui ją prie lango, kaip tą naktį vyrai barstydami kalkes, bet beveik per šešis mėnesius ji gatvėje nepasirodė. Tada žinojome, kad ir tai buvo lauktina; tartum ta jos tėvo ypatybė, slėgusi jos moterišką gyvumą tiek kartų, buvo perdaug gaji ir smarki numirti.

Kai vėl pamatėme panelę Emilę, ji buvo padrūtėjusi ir jos plaukai buvo pradėję žilti. Per keletą metų jie vis labiau ir labiau žilo, kol sustojo, pasiekę lygų pipirų ir druskos mišinio — širmą pražilimą. Iki pat mirties dienos septyniasdešimt ketvirtaisiais jos metais jie išlaikė tą tvirtą, tartum veiklaus vyro, plaukų širmumą.

Nuo to laiko jos namų pryšakinės durys užsidarė, išskyrus šešėrių ar septynerių metų laikotarpį, kai ji turėjo apie keturiasdešimt metų ir duodavo piešimo porcelane pamokas. Viena iš apatinių kambarių ji įsitaisė studiją, kurion pulkininko Sartorio vienmečių dukters ir dukraitės buvo siunčiamos pas ją, tokiu pačiu taisyklingumu ir įsitikinimu, kaip kad jos būdavo siunčiamos sekmadieniais bažnyčion su dvidešimtpenkcenciu rinkliavai. Tuo laiku ji buvo nuo mokesčių atleista.

Kada naujoji karta paliko miesto nugarkauliu ir gyvybe, piešimo mokinės užaugo, pasitraukė šalin ir nebesiuntė pas ją savo vaikų su dažų dėžutėmis, nuobodžiais šepetėliais ir paveikslėliais, iškirptais iš moterų žurnalų. Pryšakinės durys užsidarė už paskutiniosios mokinės ir visados pasiliko uždarytos. Kai miestas įsitaisė pašto išnešiojimą, vienintelė panelė Emilė atsisakė leisti pritaistyti metalinius numerius virš savo durų ir prie jų pritvirtinti pašto dėžutę. Ji neklausė nė vieno.

Kasdien, kas mėnuo, kasmet mes stebėjome negra, vis labiau žylantį ir labiau kumpantį, išeinant ir įeinant su pirkinų krepšiu. Kiekvieną gruodį pasiūsdavome jai mokesčių pranešimą, kuris savaitė vėliau būdavo sugražinamas paštu, nepriimtas. Kartkartėmis matydavome ją apatiniuose languose — regimai ji buvo viršutinį aukštą visiškai uždariusi — stuomeniu kaip išdrožtu stabu nišoje, žiūrint ar nežiūrint į mus, negalėjome pasakyti. Taip ji gyveno iš kartos į kartą — rūsti, neišvengiama, nepasiekiamą, rami ir atkakli.

Taip ji ir mirė. Susirgo namuose, pilnuose dulkių ir šešėlių, su vienu kretančiu negru jai prižiūrėti. Mes dargi nežinojome, kad ji serga; jau seniai buvome nustoję bebandyti gauti bet kokių žinių iš negro. Jis nesikalbėjo su niekuo, galbūt net ir su ja, nes jo balsas buvo tapęs šurkštus ir surūdijusiai gergždąs, lyg nuo nenaudojimo.

Mirė ji viename apatinių kambarių, sunkioje, su užuolaida, riešutmedžio lovoje, parėmusi savo žilą galvą į pagalvį, geltoną ir supelėjusį nuo senatvės ir saulės šviesos trūkumo.

V.

Negras pasitiko pirmąsias iš ponijų prie pryšakinių durų, įleisdamas jas su jų nu-

(Tąsa 3-čiam psl.)

Iš Baltų Instituto veiklos

Prieš pora metų Vokietijos vyriausybė išskėlus mintį steigti Baltų Institutą ir lietuvių, latvių, estų laisvinimo veiksniams sutikus prisidėti moraliai ir materialiai, susidarė Pabaltijo mokslininkų grupė, kuri instituto ribose dirba mokslinį ir kultūrinį darbą. Kiekviena trijų Pabaltijo tautų turi po 2 nuolatinius instituto narius.

Instituto vadovybė renkama kasmet. Šiemet pirmininkauja latvių prof. Ed. Šturms. Pirmas viešas instituto pasireiškimas buvo vad. Baltų Dienos suruošimas. Apie Pabaltijo valstybių bendradarbiavimo gaires kalbėjo latvių ministeris R. Liepinš, estų min. K. Selters ir Dr. Karvelis. Kultūriniais klausimais pranešimus padarė instituto nariai Šturms, Ivinskis ir Maceina. Dalyvavo 37 latvių, 11 lietuvių ir 17 estų studentų.

Spauda apgailestauja, kad Baltų Diena praėjo tik saviškių apimtyje. Nusiskundžiama, kad nebuvo kviečiami vokiečių studentai ir profesoriai.

◆ *Pulgio Andriušio* "Anoj pusėj ežero"

slopintais, švankščiančiais balsais ir greitais, smalsiais žvilgsniais, ir pats tada pranyko. Jis nuėjo tiesiai kiaurai per visus namus, išėjo per užpakalines duris, ir daugiau jo niekas nebeatė.

Tuoju pat atvyko tiedvi pusseserės. Kitą dieną buvo laidotuvės, kur suėjo visas miestas pasižiūrėti panelės Emilės po gaušybe pirktų gėlių, su jos tėvo kreidiniu veidu, giliai užsimąsčiusiu viršum karsto, ir su poniomis švagždančiomis lyg ir mirties šokio; patis seniausieji vyrai — kai kurie išvalytomis konfederatų uniformomis — gonkose ir pievutėje kalbėjosi apie panelę Emilę, lyg apie savo vienamžę, tikėdami, kad jie šokdavę su ja ir gal net ją merginę, sumaišydami laiką su jo matematine progresija, kaip senieji daro, kuriems visa praectis nėra pranykstantis kelias, bet, vietoje to, didžiulė pieva, kurios žiema niekad nepaliečia, dabar atskirta nuo jų vėliausiojo dešimtmečio siaura anga.

Jau žinojome, kad viršutinėje namų dalyje buvo vienas kambarys, kurio niekas per keturiasdešimt metų nebuvo matęs ir kuris dabar reikėjo atplėsti. Palaukta, kol panelė Emilė buvo padoriai po žeme, pakol jis atidaryta.

Laužomų durų smūgiai atrodė pripildę šitą kambarį persisunkiančiom dulkėm. Plona, aitri lyg kapo klostė atrodė gulinti visur ant šito kambario, papuošto ir parengto lyg vestuvėms: viršum nuvytusios rožės spalvos langų užuolaidų, viršum rožiniais gaubtais lempų, viršum tualetinio stalo, viršum dailaus rinktinio kristalo ir vyriško tualetu reikmenų, aptaisytų pajuodusiu sidabru, sidabru taip pajuodusiu, kad monogramos buvo nebežiūrimos. Tarpe jų gulėjo apikaklė ir kaklaryšis, tartum ką tik nuimti nuo kaklo, kuriuos pakėlus, stalo paviršiuje pasiliko išblėsęs pusemėnulis dulkėse. Ant kėdės kabėjo eilutė, rūpestingai sulankstyta; po ja pora bežadžių batų ir numestos kojinės.

Pats vyras gulėjo lovoje.

Ilgą valandą stovėjome tenai, žiūrėdami į gilią ir belūpę šypseną. Regimai, kūnas kitados buvo gulėjęs ką nors apsikabinęs, bet dabar ilgasis miegas, kuris pergyvena meilę, kuris dargi nugali meilės nairą, buvo jį prigavęs. Kas iš jo beliko, buvo sutrūniję po tuo, kas bebuvo iškėjęs iš naktinių marškinių, ir nebebuvo išskiriama nuo lovos, kurioje jis gulėjo; ir ant jo ir ant priegalvio šalia jo gulėjo tas apvalkalas kantrių ir laukiančių dulkų.

Tada pastebėjome, kad antrame priegalvyje buvo likęs galvos išpaudas. Vienas mūsų pakėlė kažin ką nuo jo, ir, pasilenkę pirmyn, su tom neaiškiomis ir nesilėtom dulkėm, sausom ir aitriom uoslėse, mes pamatėme ilgą giją širmų plaukų.

Iš *William Faulkner* raštu vertė *Sonė Pipiraitė*

Gabija žada išleisti antru kartu. Ši knyga 1947 m. buvo laimėjusi Liet. Raud. Kryžiaus premiją.

◆ *Rašytoja V. Valsiūnienė* paskutiniame savo "Veronikos" romane aprašo šių dienų Lietuvos sukolekhozintą kaimą. "Sovieckaja Litva" apžvalgininkas pripažįsta, kad veikalas yra geras, bet nesutinka su autorės išvadomis, būk kaimo žmonių pažiūros jau pasikeitusios ir būk nesą kolchozinio gyvenimo trukdytojų. Apžvalgininko nuomone, toks vaizdavimas prieštarauja gyvenimo tikrovei.

◆ *Lietuvių-rusų* tautų santykiavimo klausimas paskutiniaisiais metais Lietuvoje labai intensyviai svarstomas įvairiais progomis. Rašytojų ir pedagogų suvažiavimuose prof. Žiugžda ir rašytojas A. Venclova pabrėžė, "kad mokyklose ir spaudoje nepakankamai išryškunami kultūriniai laimėjimai, kurie atėjo į Lietuvą, ją prijungus prie Rusijos". Lietuvos, Latvijos ir Estijos istorikų konferencijoje Vilniuje Maskvos profesorius Jacunskij aiškino, kad Pabaltijo kraštų prijungimas prie Rusijos turėjęs lemiamos reikšmės tų kraštų ekonominio gyvenimo pasikeitimui. Atsiskyrimas nuo Rusijos pastūmėjęs tuos kraštus grįžti į žemės ūkį, ko pasėkoje nusmuko pramonė ir negalėjo vystytis miestai.

◆ *Aktorei Marijai Juozapaitytei* LTSR vyriausybė neseniai suteikė Lietuvos Liaudies Artistės garbės titulą. Šita garbė jai buvo suteikta ryšium su aktorės 25-rių metų teatro veiklos sukaktimi.

◆ *Baletu solistėms Genei Sabaliauskaitei ir Tamarai Sveticikaitei* LTSR vyriausybė įteikė garbės raštus, minint jų 15-os metų scenos darbuotę.

NADAS RASTENIS

VINCAS NAGORNOSKI, AMERIKOS LIETUVIŲ DRAMATURGAS

(Tėsinys)

Tokiu būdu velionio legališka pavardė nebūna Nagornoski, kaip jis tvirtino, bet, cinant jam išduotu pilietybės liudymu jo pavardė buvo Hagornowsky, o einant teismo užrašais, jo pavardė buvo Hagomowsky. — Nors žinoma, greičiausiai apie tai jis nieko nežinojo.

Vėliau kalbėdamas su ponia Nagornoskiene, klausinėjau ją, kada jie pradėjo vartoti pavardę Nagornosky. Ji man atsakė, kad pirmiau jos vyras rašėsis Nagornowsky; bet paskui jos vyras jai aiškines, kad amerikoniai raidės w vistiek neištaria, ta geriausiai būsią rašyti Nagornoski. Ji sakė, kad tą pakeitimą jos vyras padaręs senai; bet kada, tai ji negalėjo atsiminti. — Iš jo raštų matyt, kad jis pradėjo vartoti pavardę Nagornoski apie 1905 metus.

Tikrenybėje, ne vardas žmogaus yra svarbus; svarbu ką žmogus atlieka. Bet, suprasdamas, kad mes giliau pažinodami asmenį labiau įvertiname jo darbus, pridėjau ir šias žinias prie kitų jo gyvenimo ypatybių.

VIII. Tėvynainis ir kūrėjas

Apie Vincą Nagornoski galima daug rašyti iš jo paliktų raštų ir jo atliktų darbų. Bet tai jau reikėtų rašyti storą knygą. Jo juodraščiai, spaudos iškarpos, plakatai ir programos ir kūrinių atidžiai per ilgus metus surinkta, turi ką pasakyti. Laiškų nuorašai nuoširdžiai kalba. Imkime kad ir sekamą laišką Lietuvos pasiuntiniui Washingtone, p. B. K. Balučiui, iš gruodžio 28, 1933:

"*Didžiai gerbiamas p. Ministre!*

"*Sužinojau iš adv. Rastenio, kad Tamsta tuoj po šių Naujų Metų iškeliaujate mūsų gražią Lietuvon.*

"*Taip dalykams esant, jaučiu kad gal aš turiu paskutinę progą Jums išreikšti savo*

širdingą dėkingumą už Tamstos pastangas, kurių dėka Lietuvos Prezidentas, p. Antanas Smetona ir Lietuvos valdžios atitinkami organai paskyrė man taip didelę dovaną, Gedimino ordiną.

"*Taiigi šiuomi, p. Ministre, reiškiu Jums už tai savo didelį dėkingumą! Jums ir Lietuvai bandysiu už tai atsideduoti savo darbais, kiek man silpnos jėgos leis... Kartu, per Jumis, dėkoju Lietuvai ir jos Prezidentui, p. Antanui Smetonai.*"

Pažvelkime ir į sekamą laišką iš balandžio 23, 1934:

"*Jo Ekscelencijai, Lietuvos Prezidentui, Antanui Smetonai, Kaune, Lietuvoje.*

Aukštai gerbiamas Prezidente:

Meldžiu man leisti išreikšti Jūsų Ekscelencijai savo nuoširdžią padėką už apdovanojimą manęs Didžiojo Lietuvos Kunigaikščio Gedimino Ordino garbės ženklu.

Penkiosdešimts metų atgal, užsienyje, toli nuo mylimos tėvynės Lietuvos bebūdamas; kuomet susipratau, kad esu lietuviu tai ir pradėjau kaip lietuvis elgtis. Nesitikėjau, kad tėvynės meilė nuves mane prie taip aukštos garbės kokia Jūsų Ekscelencija teikėsi mane apdovanoti.

Kiek džiaugsmo, ramybės ir susiramino tas man suteikė, žodžiais ant popieriaus nesugabiu atpaveiksluoti, nei sumanau mandagiau išreikšti savo dėkingumą. Todėl dar kartą širdingai dėkoju Jūsų Ekscelencijai už suteiktą garbę."

Šie laiškai parodo kaip labai jis Lietuvai visa siela ir mintimi buvo atsidavęs.

Nagornoskio dramose visur spindi gilios mintys ir didinga dvasia. Į kai kurias dramų jis ir save įdėjo, Jurgio vardu. Jurgis jo dramose veikia trijose svarbiose rolėse. "Revoliucijos Vilty" Jurgis Milinovas, rusų pilkininkas, revoliucijos šalininkas. "Knyg. Šv. Ažuole", Jurgis Nagas, jaunas knygnešys. "Vytis Kankinys", tai Šv. Jurgis.

"Revoliucijos Viltyje" Jurgis Milinovas kūrinių didvyris. Kai Petras, socialistas ir kartu šnipas, nužudo Jurgio mylimą Onutę, tai Jurgis, nukirtęs Petrą (Veik. III, Scen. 9), sako:

*Apleido mane, palikdama sunkų
Darbą atlikti... Tegul kraujas jos
Būna kurstimu iškovot vargdieniams
Lygybę, laisvę!... Sukilkit draugai!
Ir lai jums šauksmas, kaip ir jai, iki mirėčiai
Būna: Lai žydi revoliucija!...*

Veikale "Knygynas Šventame Ažuole", Jurgis Nagas knygnešiauja. Aldona, jo mylima, bando jį atkalbinti nuo knygnešavimo, nes žandarai gali suimti. (Scen. 9).

JURGIS

*Nėra baimės, manęs nesugaus.
Būsim laimingi.*

ALDONA

*A, tiek kart girdėjau
Šią pranašystę, kad užsitikėt
Man yra sunku... Jei tikrai mylėtum
Mane, kaip tiek daug kartų sakei,
Nesikeisintum žaisti su pavojum;
Nesikeisintum žandorus vilioti,
Kad persekiotų ir dieną ir naktį;
It plėšrų žvėrį girioje vaikyt.*

JURGIS

*Aldona, kodėl man išmetinėji?
Argi tau rodos galima gyventi
Visad apsaugioj ramybėj, be vargo,
Be jokios kliūties, pasibėginus
Gerbūvio laimė?... Yra priderstės,
Mano mieliausia?... Yra priderstės,
Bet kilnios, šventos; kas jas drįsta vengti,
Paniekiniu yra apmokamas.
Ar gi tu nori kad aš liaučiaus triūšęs
Tėvynės labui?*

(Bus daugiau)

Ivairių firmų geriausios kokybės
Televizijos ir Radijo
Aparatai
 DIDELĖ NUOLAIDA
 GARANTUOJAMA
DAINA
TELEVISION
 sales - service
 3130 S. Halsted — DA 6-6887

**AUTOMATIC TRANSMISSION
 EXCHANGE**

REBUILT AND REPAIRED

Complete and repaired
 transmission service. Hydramatic,
 Dynaflo power glide, Chrysler
 Fluid Drive transmission

7133 South Chicago Ave.
 Hyde Park 3-7133

**CUSTOM BUILT
 CABINETS**

FOR HOMES, BUSINESSES
 AND INSTITUTIONS

- All types special works
- Kitchen cabinets
- Wardrobes and bookcases
- Formica sink tops

Cle Woodwork Prod.

For free estimates without obligation
 PHONE SUMMIT 327-W
 7909 STATE ROAD
 OAK LAWN, ILL.

FOR THE FINEST

IN BAKERY GOODS
 CAKES FOR WEDDINGS AND
 OTHER SPECIAL OCCASIONS

ARMISTEAD'S
 PASTRY SHOP
 2747 WEST 55th STREET
 Prospect 6-9691

WEEK END SPECIALS
 Friday fresh apple pie 57c.
 Saturday fresh banana cake 79c.
 Date and nut coffee cake 70c

PORCHES

BUILT • ENCLOSED • REPAIRED
 SMALL MONTHLY PAYMENTS
 Be safe with new posts, floors,
 railings, steps.

For fast service call
 MOHAWK 4-3545

New windows—new doors installed.
 Roofing — siding.

BONAFIDE
 IMPROVEMENT CO.
 1606 NO. LARRABEE STREET

**Character Reader
 and Advisor**

SPEAKS 7 LANGUAGES

OPEN ON SUNDAY

Call for Appointment
 Monroe 6-6969

1412 W. Chicago Ave.
 1st FLOOR

**MONTROSE
 MEMORIALS**

MONUMENTS - MARKERS
 MAUSOLEUMS

ALL LEADING GRANITES

HIGHEST QUALITY
 WORKMANSHIP

Kildare 5-0676

4175 W. MONTROSE AVE.

**SIUVAMOS
 MAŠINOS**

Taisome, atnaujinam ir pritaikome
 elektrą namuose ar dirbtuvėj.

**DVORAK'S SEWING
 MACHINES**

3506 WEST 26th STREET
 BISHOP 7-7522

Skaitykite "N-nas"

THE MONTH AHEAD
 IN
History **OCTOBER**

116 YEARS AGO
OCTOBER, 1837
**FIRST THEATRE
 OPENED IN
 CHICAGO**

REFUSING TO BE DISCOURAGED BY THE SIGHT
 OF THE LITTLE TOWN "BETWEEN LAKE MICHIGAN
 ROARING ON ONE SIDE, AND THE PRAIRIE
 WOLVES ON THE OTHER," HENRY ISHERWOOD
 OPENED A THEATRE IN THE SAUGANASH HOTEL,
 BUILT IN 1831, ON THE SOUTHEAST CORNER
 OF LAKE AND MARKET STREETS (NOW WACKER
 DRIVE). SEATS WERE PROVIDED FOR 200 SPEC-
 TATORS AND THE VENTURE PROVED SUCCESSFUL.

SEE THE **CHICAGO HISTORICAL SOCIETY'S**
 ANIMATED DIORAMA OF THE SAUGANASH
 HOTEL AS IT APPEARED IN THE 1830'S WHEN
 CHICAGO WAS A FRONTIER TOWN.

History is Dramatized
 at
THE CHICAGO HISTORICAL SOCIETY
 IN LINCOLN PARK

THIS FEATURE SPONSORED BY
First Federal Savings
 AND LOAN ASSOCIATION
 OF CHICAGO
 1 SOUTH DEARBORN ST.

DAN HINSLEY

CARPENTER

Remodeling — New Additions
 —Garages — Cement and
 Plaster Work — Roof Repairs.

For free estimates phone

COMMODORE 4-5030

Rašomos Mašinėlės

Speciali studentams kaina iš-
 nuomoti. Taip pat Budget plan-
 nas parduodant. Adding Machi-
 nes—Checkwriters—Duplicators
 Matykite Mr. Charles

C. C. Office Machines

6305 So. Harvard
 WENTworth 6-2100

SEE SENO

for
FORMAL WEAR RENTAL
 Complete selection of newest styles
TUXEDOS • CUTAWAYS
FULL DRESS
SENO AND SONS
 2513 WEST 63rd STREET
 GROvehill 6-8043
 Open evenings to 6:00.
 Monday and Thursday to 9:00.
 720 SO. WESTERN AVE.
 MONroe 6-0631
 Open evenings till 9:00.
 Wednesdays and Saturdays to 6.

GROVE RECREATION
Open Bowling All Day

SATURDAY and SUNDAY
 Every afternoon until 6:30 P. M.
 Sunday Night Mixed League
 TIME OPEN

7854 So. Cottage Grove

RAcliff 3-9412
 RAcliff 3-7515

**TELEVISION - RADIO
 SERVICE**

ALL WORK GUARANTEED
 SERVICE CALL \$3.00
 Complete Service on All
 Makes and Models
 SERVICE CALLS:
 2 P. M. to Midnight—Weekdays
 24 hour service—Saturday & Sunday.

Phone.

BRUNSWICK 8-0609
 S. WERES—M. CHICZ

4-NAUJENOS, CHICAGO 8, ILL.
 —SATURDAY, OCTOBER 3, 1953

CINCO

ALL - ALUMINUM

SELF STORING COMBINATION
 SCREEN AND STORM SASH
 Also doors and porch enclosures.
 CALL

EDWARD J. BRUNET

823 So. Elmwood
 WAUKEGAN, ILL.
 PHONE DE 6-6640

No down payment. 36 mo. to pay.

Distributed by
AIRTITE, INCORPORATED
 Contractors-Engineers

333 N. MICHIGAN, CHICAGO, ILL.

GRAND OPENING

of our

NEW FLORAL SHOP

Free gift with every purchase.
 Shrubs, Seeds, Evergreens,
 Flagstones, Corsages, Wedding
 Bouquets, Funeral Designs.

CHARLIE'S

CARDEN SPOT AND FLORIST
 5920 SOUTH KEDZIE

Walbrook 5-7134

Expert Tile Setting

OR

YOU CAN DO IT YOURSELF

Asphalt tile—marbelized 5¢ ea.

1/8 9x9

Plastic wall tile 35¢

1st quality rubber tile 46¢

square foot

S & S Tile Specialists

3302 SO. HALSTED STREET

Virginia 7-4244

HOUSEHOLD RADIO

HIGH QUALITY SERVICE

LOW COST

TV SERVICE

DAY • NIGHT • SUNDAY

Service by Graduates

TV Engineers

Phone

FAIRFAX 4-1960

SAVE UP TO 50%

on rugs, furniture, appliances

and television.

CASH OR TERMS

SUPER-VALUE FURNITURE MART

650 West North Ave.

Factory Distributor

Open daily 9 A. M. to 6 P. M. Mon.,
 Thurs. 9 A.M. to 9 P.M. Open Sundays.

SIUVAMOS MAŠINOS
 ir Rašomos Mašinėlės

gaunamos geriausiomis sąlygomis

**ARCHER SIUVIMO
 CENTRE**

4170 So. Archer—Bishop 7-1045

Perka, taiso, elektrifikuoja

**PALUMBO'S
 RESTAURANT**

NEWLY OPENED

Specializing in

PIZZA PIE • BAR-B-Q RIBS

COMPLETE CHICKEN, STEAK AND

SEAFOOD DINNERS

CARRY OUT ORDERS

Try our home baked

FRUIT PIES

9657 SO. WESTERN AVE.

Hilltop 5-6848

ASK FOR CHUCK

Announcing the opening of

A. A. AARONS

PHYSICAL THERAPY

CENTER AND MASSAGE

INSTITUTE

Hours: 11:00 P. M. to 8:00 A. M.

• STEAM AND VAPOR BATHS

• WHIRLPOOL MASSAGE

• HEAT AND SUN LAMPS

32 W. WASHINGTON BLVD.

DE 2-1734

Under personal direction of

MISS VALERIE HOPPER

GUARANTEED

ROOFING

Repairs or a Trouble-Free New Roof,

Siding—Floor Tile—Wall Tile—

Ceiling Tile—Gutter Service.

For a free estimate call:

FULton 8-1194

SKYline 4-7584

C. & B. ROOFING CO.

OAK FOREST, ILL.

Painful Aches Eased!

ARTHRITIS — SCIATICA

RHEUMATISM

Don't Delay — Call Today!

The Famous

AVONDALE

HEALTH CULTURE

DR. ANTONI LuBASZ

2940 MILWAUKEE AVE.

CApitol 7-6312

PRAMONINIŲ NAMU

UŽLAIKYMAS

813 WEST 35th STREET

"Tuck-pointing", Garu nuvalymas,

Mūrijimas, Išorinis dažymas,

Pilnai apdrausta.

Apie langus aplipdymas.

24 val. telefonu patarnavimas.

Veltui apskaičiavimas.

Virginia 7-4087—YArds 7-2641

CLEAN YOUR

RUGS — NOW

Triple washed and dried

The Lustre Sheen Way

Prompt — Pickup — Delivery

Bishop 7-1447

MODERN RUG CLEANERS

DRESSMAKING

LADIES TAILORING AND

ALTERATIONS

MRS. KATHERINE DAVIS

5406 MARYLAND

PLAZA 2-8088

EXPERT HOME REMODELING

ATTIC APARTMENTS AND

GENERAL REPAIR WORK

Call

ALLEN JEFFERSON

for free estimate

Kenwood 8-1505

Kenwood 6-8883

MAIN HOME BUILDERS

Over 35 Yrs. Experience

General Remodeling and Modernizing

CARPENTRY-MASONRY

CEMENT WORK

Frame or Brick Additions—Modern

Kitchens — Porches — Recreation

Rooms — New Homes Built to Order

Free Estimates — Technical Advice
 NEvada 8-6988 WIND 8 A.M.

**BOB'S TV and RADIO
 REPAIR**

ALL MAKES & MODELS

Car & Home Radio Repair Service

Phone Victory 2-8360

2946 S. Wallace

Laiškas Redakcijai

Didžiai gerbiamas p. Redaktorai,

Šių metų rugsėjo 26 dienos "Literatūros" numery p. K. Žuko straipsnyje yra neatitinkančių tikrovei tvirtinimų, dėl kurių pareiškiu: — niekada, taigi ir 1920 m. spalio pabaigoje, nesilankiau p. K. Žuko bute, gi 1922 metais, vykstant p. pulkininkui į Alytų, jokių patarimų, ypač kariškos drausmės srityje, nedavinėjau. Tik iš pastarojo p. K. Žuko rašinio sužinojau, kad p. K. Žukas vyko į tokią kelionę. Ir vienaip ir kitaip galvodamas, prieinu išvada, kad čia suklydimo esama, nes blogos valios nedaleidžiu.

Už linkėjimus dėkodamas, prašau p. redaktorių neatsisakyti duoti vietos šioms eilutėms. Su pagarba

K. Bielinis

New York, N. Y.,
1953 m. spalio 30 d.

Gamta puošiasi

Gamta puošiasi du kartus metuose — pavasarį ir rudenį. Klaidingai manoma, kad rudenį "gamta miršta". Gamta niekuomet nemiršta. Ji atgimsta, puošiasi, o vėliau pasiruošia žiemos poilsiui, kai atiduoda vasaros vaisių. Vaisiai arba tik lapai yra suberndimo ženklas, apsišviešias spalvose.

Dabar gamta pradėjo puoštis gražiom spalvomis, bet, deja, žmonės ja mažai arba visai nesidomi. Nevažiuoja į laukus, miškus, paežerius, kaip būdavo vasaros metu. Maudymosi sezonui pasibaigus, ištuštėjo parkai, pliažai, miškai. Vienas kitas senesnio amžiaus žmogus vis dėlto atvyksta į parką ar mišką.

Nuo spalio mėn. pradžios gražiausias ir įvairiausias spalvomis miškas esti Indiana kopų srityje prie Michigan ežero.

Gražias lapų spalvas jau parodė tulipifera. Ji beria žemėn savo auksinius lapus ir pernykščius konkorėžius.

Sassafras, cornus florida (dogwood) hicoria, hamamelis virginiana, tilia americana (liepa), acer rubrum (klevas) rodo ypatingai gražias lapų spalvas. Vėliau pasirodys visu gražumu populus tremuloides (drebulė) ir šimtai kitų medelių miško tankmėje.

Pabaigoj spalio mėnesio žydės hamamelis virginiana (witch hazel). Jos žiedų saldus kvapnis plačiai ore pasklinda.

Nėra didesnio malonumo, kaip miško takeliais pasivaikščiojimas. Geltoni ir padrikę, kaip pūkas lapai, kvėpiantį mišką bei džiustančios žolės. Be to, kai kur prie kelmelio ar medelio ir grybų pulkelis auga.

M. Šepetys

Prie "Naujienu" kai priprasi—darbą, žinią,—viską ras.

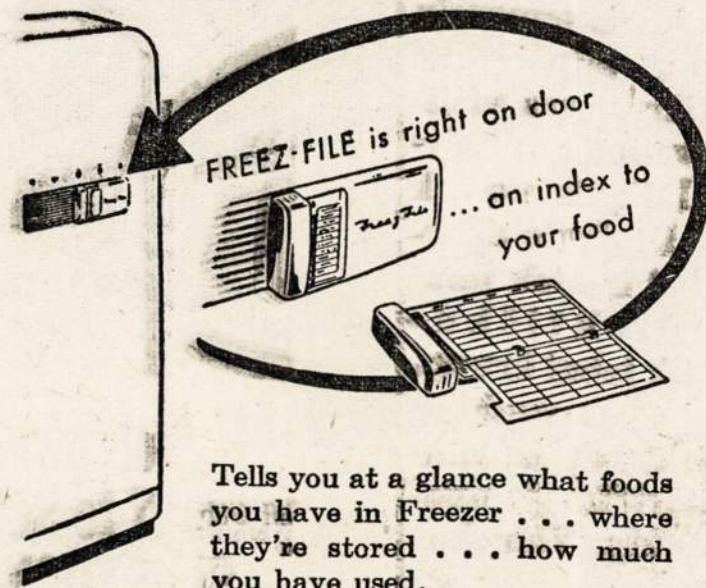
5—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, OCTOBER 3, 1953

New Idea in Freezers!

Westinghouse

with exclusive built-in

FREEZ-FILE

Tells you at a glance what foods you have in Freezer . . . where they're stored . . . how much you have used.

Serves as a handy guide for both shopping and home freezing.

Model UFE-120

... holds 420 lbs. of food

Pay as little as
\$4.53
A WEEK
after small
down payment

... of course, it's electric!

Only Westinghouse gives you ALL these other features, too!

Roll-Out Freezer Drawer

Special Quick-Freeze Shelf

Slide-Out Tray Plus Shelf-Doors

Pastry Rack for Pies, Cakes

PLUS — Upright design for reach-in convenience . . . unmatched ease of defrosting

Come in! REGISTER! GET FREE CLUE SHEET!

New Westinghouse Sure-Wrap

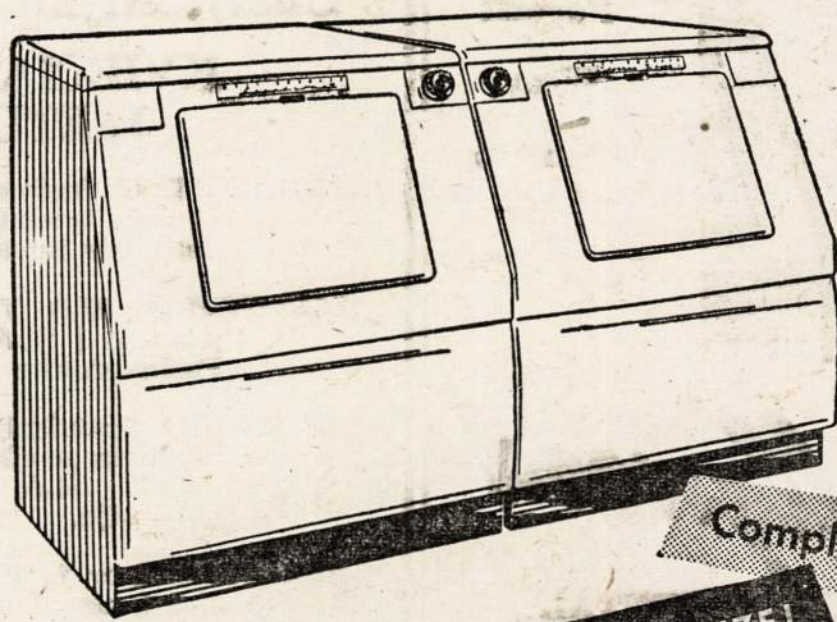
HOME FREEZING KIT

Everything you need for freezing foods in freezer or refrigerator. Exclusive polyethylene-backed aluminum foil . . . plus 173 tough, tear-resistant polyethylene bags.

only
\$5.95

YOU CAN BE SURE...IF IT'S Westinghouse

FAMOUS
Westinghouse LAUNDROMAT
and electric
CLOTHES DRYER

Completely Automatic

FULL SIZE!

Agi-Tumble Action

ELECTRIC CLOTHES DRYER

Slanting Front, Fully Automatic, Faster Drying

It ends heavy lifting, tiring hanging—all the hard work of line drying clothes—and it dries your clothes as you want them, dry or damp-dry.

\$199⁹⁵

Convenient, Easy Terms

LAUNDROMAT[®]

Completely Automatic, Full Size, Agi-Tumble Action

It's new! It's low priced! It's loaded with features that make washday completely automatic and assure cleaner, whiter clothes.

\$249⁹⁵

Convenient, Easy Terms

BEE JAY STORES

15 West Hubbard Street

Whitehall 4-3253

"NAUJIENOSE" GARSINTIS VISUOMET APSIMOKA

BŪTIES PASLAPTYS

ANTRA SERIJA

Jei ne jaunų dienų profesijos kolega Andrius Valuckas, gal būt taip ir būčiau "užmiges" po savo pirmosios "Būties paslapčių" serijos. Dabar gi tenka (vasaros karščiais, kurių ir čia vieną dieną turėjome 93 laipsnius, jau praėjo), kad ir pavėluotai vėl imtis to karšto klausimo.

Kiek jam jo uždavinys, kaip jis pats pasakė, apsaugoti "Naujienu" skaitytojus nuo klaidingo išpūdzio, pavyko, lieka patiems "Naujienu" skaitytojams pasidaryti išvadą. Kadangi oponentas tvojo iš labai trenksmingos patrankos — abnormalios psichologijos ir kadangi po to nei vienas "Naujienu" skaitytojas ne cipt tais klausimais nebeatsiliepė, tenka spėti, kad visi buvo apsaugoti nuo erezijos. Ir kas gi nori šiandien apsikrėsti bepročio liga. Juk tai blogiau, nei polio! Ir vis dėlto abejoju, kad "Naujienu" skaitytojams to "išaiškinimo" būtų pakakę.

Ko mes siekiame? Kiekvienas, kas skaito save šiek tiek autorizuotu kreiptis į auditoriją gyvu žodžiu ar per spaudą ir tatau daro, daro skatinamas akstino pasidalinti su savo draugžmogiais jam knietimomis temomis. Tų temų gali būti ir yra begalės. Tatau parodo kiekvieno gyvo laikraščio kiekvienas naujas numeris.

Tačiau yra nepaprastai didelė ir mums, lietuviams, visiškai dar nauja, iki šiol rimčiau nebandyta pakedenti dirva, tai vadinamojo dvasinio pasaulio sritis, nors, abejoju, ar yra žmogus, kuriam ta sritis nekelėtų susidomėjimo, ir, pasakyčiau, ypatingo susidomėjimo. Pasidairius bibliotekose pasirodė, jog toje srityje per daugiau kaip pusė šimtmečio besidarbuoją daugybė rimtų, žymių, ir profiškai sveikų pasaulinių vardų, ir jau prirašyta šimtai knygų bei leidžiama daug periodinių žurnalų, aišku, emė, ima ir ims noras toje srityje pasirauslioti ir "pagunda" įsigytais išpūdziais su kitais pasidalinti. Beabejo, kiekvienu atveju, moralinis jausmas įpareigoja atrinkti tai, kas asmeniniu įsitikinimu atrodo arčiau tiesos, tai yra rimčiausius šaltinius ir patikimiausius autorius. Ko gi kito siekiame, jei ne tiesos, kad ir neįtikimiausiai atrodančiose reveliacijose. Bet tiesa yra toks baisesis reliatyvus, o gal dar labiau subjektyvus dalykas, kad kur vienam pradeda atrodyti taip, tai kitam atrodo griežtai ne. Todėl diskusijos visokiais klausimais, o ypatingai problematiniais klausimais, yra būtinas dalykas. Tiesa paaiškėja per diskusijas, ir tik per laisvą, išsamų bei visapusišką priešingų nuomonių susikirtimą.

Asmeniškai kolegai Andriui esu ypatingai dėkingas, nes tik jis paaukojo, reikia spėti, taip pat ilgą valandą šiai nepaprastai temai iš kitos pusės, t.

y. iš savo pažiūros požiūrio nušviesti. Nėra nemalonesnio dalyko, kaip paberti žirnių saują į kietą sieną, nuo kurios jie atšoka nė ženklo nepalikę. Ne kas kita, kaip kol. Andriaus reagavimas privertė kad ir labai nudelstai vėl prie tos pačios temos grįžti, ir dar vieną "saują" pažerti, laukiant, kad jei jau niekas daugiau, tai tas pats kolegiškas oponentas ir toliau atsilieps. Tik, leidžiantis į "polemiką", ypač tokiomis temomis, kurios kaip man, taip ir klg. Valuckui, esu tikras, yra visiškai naujos ir svetimos, prašyčiau atetytyje laikytis ne tik pirmose serijose išlaikyto džen telmeniškumo, bet ir kiek įmanoma daugiau faktiškumo, tai yra ne tik labai kruopišiai išsiskaityti į savo naudojamuosius šaltinius, bet ir rimčiau perskaityti kritikuojamuosius posmus, ką klg. Valuckas bent pirmame savo veikale paėmė perdaug paviršutiniškai.

Paimkime kad ir patį serijų pavadinimą. Aš savąją pavadiniau "Būties paslaptys" ir tai dariau visai apgalvotai, nes būtis (Being) buvo ir tebėra ir, bijau, pasiliks paslaptis, ir jos jokia filosofija bei psichologi-

(Tęsinys 7-ame pusl.)

For
Finest
Selection
of
Men's
Formal
Wear
Come to

Hollywood
TUXEDO RENTAL

938 W. 63rd St. WA 5-1251

SIUNTINIAI Į LIETUVĄ

visus mokesčius čia sumokėjus
100% apdrausta
DRABUŽIAI
GYDUOLĖS
ir t. t.

Jūsų giminės gauna be jokių jiems išlaidų

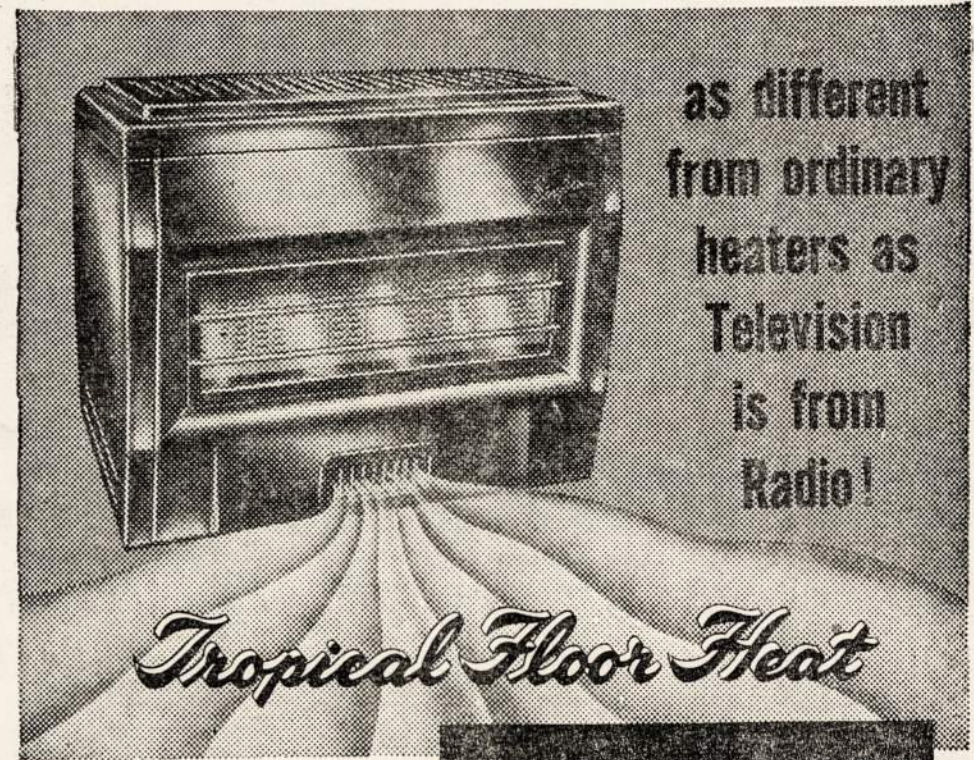
CENTRAL PARCEL SERVICE, INC.

220 SO. STATE ST., CHICAGO
Tel. WAbash 2-9354

Atdara šeštadien. iki 1:30 popiet.

6-NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, OCTOBER 3, 1953

GET THE GAS HEATER BACKED BY
\$38,342,000
OF HEATER EXPERIENCE

as different
from ordinary
heaters as
Television
is from
Radio!

Tropical Floor Heat

You owe it to
yourself to SEE the
SENSATIONALLY
BETTER—

Sieglers
PATENTED AUTOMATIC
GAS HEATER

GARRICK MUSIC SHOPS

4141 W. Madison St. Sacramento 2-2025

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Lietuvių Statybos Bendrovė STANDARD BUILDERS, INC.

ATLIEKA VISUS STATYBOS DARBUS BEI REMONTUS
GREITAI, GERAI IR SAŽININGAI.

Stato naujus namus pardavimui, priima ir užsakymus.

726 W. 18th St. Tel. Chesapeake 3-1535

Susivienijimas Lietuvių Amerikoje

KVIEČIA VISUS Į BENDRĄ LIETUVYBĖS DARBĄ

PRIKLAUSYTI Susivienijime Lietuvių Amerikoje, tai susijungti su savo broliais ir sesėmis bendram lietuvybės išlaikymo darbai ir kovai už gražią Lietuvos ateitį.

LIETUVYBĖS SLA VAJUS, prasidėjęs Vasario 16-tą, suteikia įstojimo į SLA lengvatas visiems naujai įstojantiems. Pasinaudokite šia proga.

APDRAUDA Susivienijime Lietuvių Amerikoje yra parankiausia, pigiausia ir tikriausia — sujungta su fraternalėmis naudomis. SLA apdrauda pagelbės Jums ir jūsų šeimai nelaimėje.

SLA VEIKLA ir jo tikslai bei praeityje nuveikti darbai ir pasiekti nuopelnai aprašyti atskiruose leidiniuose, kuriuos gausit tuojau nemokamai, jei parašysit SLA Sekretoriui:

DR. M. J. VINIKAS

307 W. 30th Street, New York 1, N. Y.

NELAUKITE — RYTOJ GALI BUTI PERVELU!

Jei norite užsitikrinti nuo ugnies namus, baldus, automobilus, ar šiaip ką apdrausti, reikalaukite agento, arba brokerio, kad jis parūpintų jums polisą per mūsų kompaniją. Nelaimėi ištikus, neturėsite jokių nemalonumų.

"Mes esame pirmaklasiai nariai Chicago Board of Underwriters"

O'MALLEY & McKAY, Inc

222 WEST ADAMS STREET KAMBARYS 1043
Telefonas CEntal 6-5208

Generaliai Agentai šių Kompanijų:

COLUMBIA INSURANCE COMPANY
PEARL ASSURANCE COMPANY
LUMBERMEN'S INSURANCE COMPANY
MASSACHUSETTS FIRE & MARINE INSURANCE CO.
MICHIGAN FIRE & MARINE INSURANCE COMPANY
AMERICAN AUTOMOBILE INSURANCE CO.
MASSACHUSETTS BONDING & INSURANCE CO.

(Tęsinys iš 6-to pusl.)

ja, juo labiau religijų bei mechanistinio materializmo dogmos nėra išaiškinusios. Todėl kai klg. Valuckas savo rašinį pavadino "Būties tikrove", čia jis smarkiai peršovė per taikinį. Esu tikras, kad nė pats Einšteinas niekad neišdrįstų pasakyti, kad jis žino būties tikrovę. Visa, ką mes galime ir sąžiningai elgdami privalome daryti, yra parankioti mūsų įsitikinimu faktus ir tik faktus, kruopščiausiai atrenkant šaltinius bei autorius, ir visa tai nurodyti savo skaitytojams. Aš tos taisyklės stengiausi laikytis savo pirmojoje serijoje, jos griežtai laikysiuos ir ateityje. Kiek tatau pavyko ar pavyks, yra kitas dalykas. Ar to laikėsi mano kolega oponentas? Perskaičius visą jo 8 atkarpų kūrinių gaunasi išpūdis, jog tai yra

jo paties "ex tribuna" tvirtinimas, ir, todėl gaunasi išvada, kad tik vienas žmogus šiame pasaulyje yra, kurs žino būties tikrovę, ir ją skelbia urbi et orbi, kaip dogmą! Tačiau, jei kolega Valuckas tiek rūpestingai teskaitė savo šaltinius, kiek jis tepadarė su mano patiektais faktais ir asmenimis, tai to labai labai neužtenka. Štai keletas pavyzdžių:

1) Jis pakartodamas kalba apie po mano rašinio "Naujiuose" pasirodžiusį vienos lietuvės gail. seselės laišką, kuriai esą "tūlo Ivano dvasia, dar jam nemirus, ėmė belstis į duris". Tame laiške ji jokiū būdu nerūšė, kad tai buvo "Ivano dvasia".

2) Emanuelį Svedenborgą, vieną žymiausių 18 amžiaus Švedijos mokslininką ir valstybės vyrą ir žinomą pasaulyje mistiką, apie kurio asme-

nybę yra susidariusi ištisa literatūra, mano kolega pavadina tik "J. Pronskaus minimu švedu" ir jo parapsichinius talentus "išaiškina" paprasta autosugestija, hipnotizmu ir isterija; esą, "ar J. Pronskaus minimas švedas nebuvo vienas iš tokių, kuris pykčio priepuolyje įsakė tarnui padegti draugo trobesį, o tam priepuoliui praėjus išpėjęs draugą apie gaisrą"... Stačiai koktu.

3) Klg. Valuckas pasakoja, "kaip J. Pronskus aprašė motinos pasikalbėjimą su mirusios dukrelės dvasia" ir čia pat išaiškina, kaip tatau įvyksta "autosugestijos", "haliucinacijos" bei "masinės hipnozės būdu". Tuo tarpu kai J. Pronskus tame skyriuje "aprašė" nepalyginamai keistesnę reiškinį, pergyventą ir aprašytą vieno žymiausio Anglijos psichinio tyrinėtojo Harry Price, ne be apie

motinos pasikalbėjimą su dukrele, o jo paties, esant blaiviam ir kritiškame prote, susitikimą su tariama "mirusios dukrelės" materializacija.

4) Panašiai krinta į akis autoriaus pastangos nuvertinti mano patiektų faktų bei asmenų svorį ir visoje eilėje kitų vietų, kaip tai "J. Pronskaus minima indė moteris", kai ten buvo kalbama apie vos 9 metų amžiaus mergaitę, arba "Pronskaus minimą Dr. James", kurį aprašas Dr. Axel Munthe "San Michele" knygoje, kaip Dr. James su bloknotu rankoje sėdėjęs ir laukęs savo mirusio draugo dvasios pasirodymo, de ja, dvasia nepasirodžiusi ir bloknotas pasilikęs tuščias. Kadangi čia vos keliais žodžiais paliesta trys labai žymios asmenybės, tebus leista apie juos visus plačiau pasisakyti.

(Tęsinys 8-ame pusl.)

2 GREAT APPLIANCES IN 1

THE NEW DE LUXE
G-E REFRIGERATOR-
FREEZER!

IT'S TERRIFIC

A REAL FREEZER PLUS REFRIGERATOR!

Model LM-95K
9.5 cu ft

REFRIGERATOR-FREEZER

New distinctive styling combined with startling mechanical features give you the finest in beauty, convenience and dependability. You'll really have to see it, to appreciate this wonderful new G-E Refrigerator-Freezer!

2 APPLIANCES IN 1

1. Real food freezer
2. No-defrost refrigerator

Includes these amazing features!

Roto-Cold Refrigeration gives you more uniform cold refrigerator section!

Moist-Cold food storage keeps food garden-fresh... even uncovered!

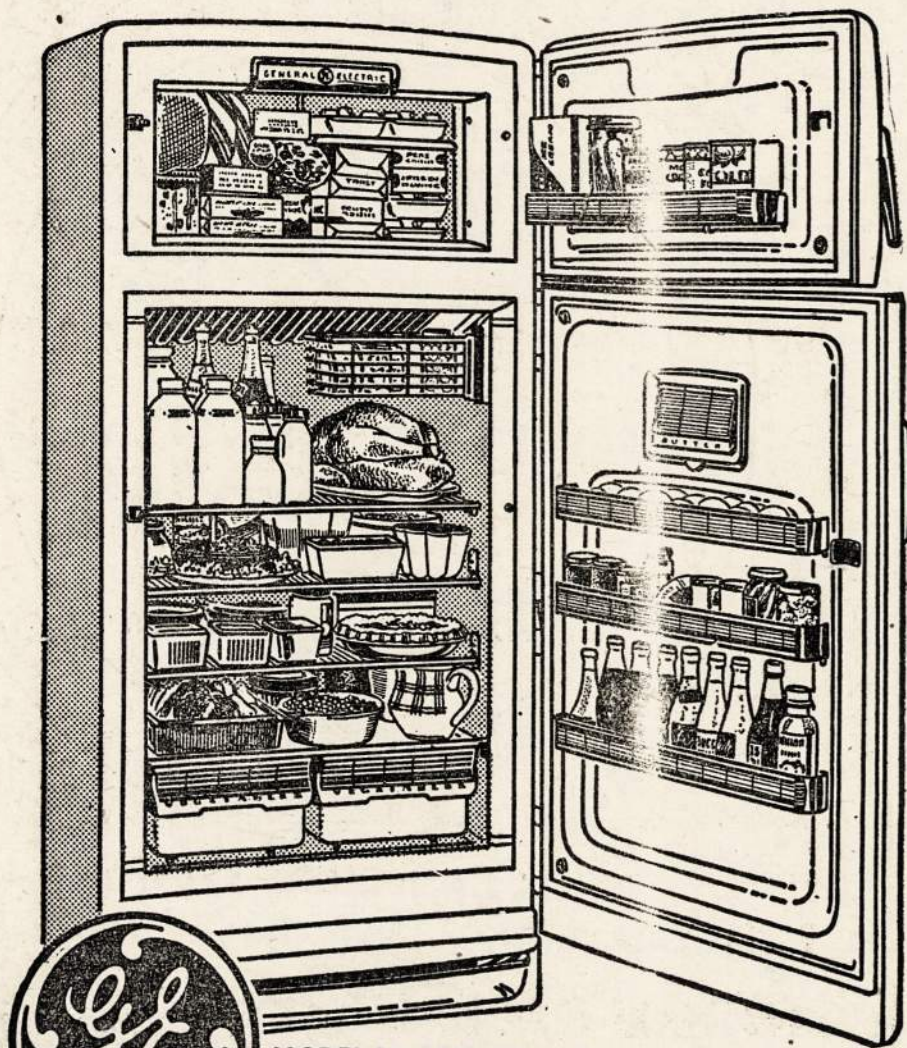
No Defrosting, because frost never builds up in refrigerator section!

Bigger, Roomier than ever. 20% more storage space per sq. ft. of floor space than older models!

Butter Conditioner keeps a whole pound of butter or margarine just right for easy spreading! Adjustable control.

Aluminum Space Maker Door Shelves for easy-to-reach storing of frequently used items! All shelves aluminum!

Redi-Cube® Ice Trays let you pick out one cube at a time or as many as you like!

MODEL LH-11K-11 cu ft

REFRIGERATOR-FREEZER

WONDERFUL NEW FEATURES INCLUDING:

Roto-Cold Refrigeration. Cold air circulates in refrigerator section so that all parts of it are uniformly cold!

No Defrosting. Frost never builds up in the refrigerator section!

Moist-Cold. High humidity keeps foods extra-fresh... even without covering—yet refrigerator walls stay dry!

Bigger, Roomier Than Ever. Has 39% more storage space per square foot of floor space than older models!

So new and beautiful! So different! You'll be amazed!

BEE JAY STORES

15 WEST HUBBARD STREET

Whitehall 4-3253

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS.

(Tęsinys iš 7-lo pusl.)

Prof. Dr. William James, gimęs sausio 11 d. 1842 m. ir miręs rugp. 26 d. 1910 m. Amerikoje, buvo Harvardo universiteto anatomijos ir fiziologijos, vėliau filosofijos profesorius, garsiųjų Gifford Edinburge ir Hibbert Oxforde paskaitų autorius, dalyvavęs daugelyje mokslinių ekspedicijų, be to, skaitęs lekcijas apie pragmatizmą Lowell Institute ir Columbia universitete. Iš jo 14 mokslo veikalų žymiausi yra Principles of Psychology, Psychology, The Will to Believe, Human Immortality, The Varieties of Religious experience, Pragmatism, The Meaning of Truth, Pluralistic Universe, Some Problems of Philosophy ir Essays in Radical Empiricism.

Apie William James įtaką moderniai minčiai ir gyvenimui Lloyd Morris knygoje "William James. The Message of a Modern Mind" be kt. rašo, kad nuo dvidešimtojo amžiaus vidurio James svarbiausios doktrinos tiesioginiai palietė dviejų Amerikos gentkarčių gyvenimą, nors daugelis apie jį nebuvo nė girdėję. John Dewey Prof. William James "Principles" pavadino Chicagos universitete prasidėjusio filosofinio sąjūdžio dvasiniu progenitorium". William James mintys paveikė politiką ir sociologiją ne tik Amerikos, bet ir senojo pasaulio kontinente. Jo pragmatinės filosofijos principus savo programoms pritaikė Teodoras Rooseveltas, Woodrow Wilsonas ir Franklin D. Rooseveltas, ypač kurdamas savo "New Deal". Didžiausias Amerikos juristas, Oliver Wendell Holmes, parašė savo klasikinę knygą apie teisę "The Common Law" visiškai išeidamas iš James išvystytos pragmatizmo filosofijos. Vienas svarbiausių James pasitarimų psichologijai — jo minties procesų ir sąmonės prigimties apibūdinimas — giliai paveikė mūsų laikų literatūrą. Daugelis James idėjų bei jo filosofijos perėjo į populiariosios Amerikos minties srovę ir šandien sudaro ciliinio piliečio intelektualinio багаžo dalį. James įtaka religijai skaitoma dar reikšmingesnė. James mokė, kad žmogus turi įdėti savo dalį kuo nors tikėdamas ir veikdamas pagal tą savo tikėjimą, kad ir rizikuodamas, jog gali suklysti. Daugelis jo krašto piliečių skaito, kad tai yra

geriausia bazė savo gyvenimui vadovauti, individualiai ir kolektyviai. "Tikėk, kad gyvenimas yra vertas gyventi, ir tavo tikėjimas padės tau sukurti faktą", tvirtino James. Galų gale, anot jo, viskas priklauso ne nuo mechanizmo, bet nuo žmogaus, ir ypatingai nuo jo moralinės valios pavartojimo. Žmogaus praktikinė gamtos kontrolė, jis nurodinėjo, tiek spartėja, jog niekas nebėgali numatyti ribų; galima net baimytis, kad žmogaus būtis gali likti sutriuškinta jo paties jėgų, kad jo prigimtis kaip organizmas gali neišlaikyti nuolat didėjančių milžiniškų funkcijų, ko ne dieviškų kūrybinių funkcijų, kokias jam jo protinė valia labiau ir labiau leidžia pavartoti, įtampos. Jis gali prigeriti savo turtuose, kaip kūdikis vonioje, atsukęs vandenį ir nebemokėdamas jo užsukti". Prieš pusę šimtmečio James rašė tuos žodžius, ir tas žmonių galimo likimo vaizdas atrodo esąs tragiškai pranašingas. Tačiau James visuomet tikėjo žmogaus prigimtimi ir nuolat skatino savo geriausiomis jėgomis pasitikti kliūtis bei rizikas. "Ar jungiesi į tą procesiją? Ar pasitiki savimi ir ar pakankamai pasitiki kitais veiksniais tai rizikai nugalėti?"

Frederick W. H. Myers, prie kurio palatos durių vienoje Romos ligoninėje anot Axel Munthe su bloknotu ir pieštuku sėdėjo prof. W. James, laukdamas savo ką tik mirusio draugo dvasią apsiųskiant, buvo vienas vadovaujančių Anglijos 19 šimtmečio pabaigos mokslininkų, veikęs drauge su tokiais mokslų žvaigždėmis, kaip Hare, Wallace, Crookes, Lodge, Flammarion, Richet, Balfour, William James ir kt. Jo artimiausi draugai ir bendradarbiai buvo prof. Henry Sidgwick, Anglijos SPR (Society for Psychical Research) steigėjas ir pirmasis prezidentas ir Edm. Gurney, SPR pirmasis

(Tęsinys 9-tam psl.)

"Leiskit mums išspręst"

JŪSŲ ŠILDYMO PROBLEMAS!!

Kreipkitės lietuviškon firmon

HIGHLAND HEATING CO.

1754 WEST 79th STREET
Tel. Aberdeen 4-1200

AL G. KUMSKIS

Pakeitimai į

ALYVOS - DUJŲ - ŠILDYVŲ
STOKERIAI — NAUJI BOILERIAI

PILNAS ŠILDYMO SISTEMOS
IRENGIMAS NAJUOSE NAMUOSE.

APSKAIČIAVIMAI NEMOKAMAI

Illinois Liet. Prekybos Rūmų Narys

8-NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
SATURDAY, OCTOBER 3, 1953

NAUJAS VADOVĖLIS!

A. Rinkūno "Kregždutė"
I dalis

Elementorius, skaitymai ir aplinkos pažinimas I-II skyriai.
Specialiai parašyta pritaikant lituanistinėms mokykloms Kanadoje ir Amerikoje. Kaina \$1.50 (kanadiškais).

Užsakymus ir pinigus siųsti:

Spaudos Bendrovė

"ŽIBURIAI"
941 Dundas Street, W.,
Toronto, Ont., Canada

AUKŠČIAUSIAS
NUOŠIMTIS
MIESTO
BANKUOSE

AR
JŪS
JĮ
GAUNATE?

2%

• Pinigus padėkite
paštu. Apmokame
išlaidas į
abi puses.

• Pirmadieniais ir
Penktadieniais
atdara iki
6 val. vakaro.

NUOŠIMČIAI UŽ SANTAUPAS

Galioja nuo 1953 metų spalio 1 dienos

ĮVAŽIUOKITE - RAŠYKITE - UŽEIKITE - TELEFONUOKITE

THE
EXCHANGE NATIONAL BANK
OF CHICAGO

130 So. La Salle Street

DEarborn 2-5000

Federal Deposit Insurance Corporation Narys

DIDELIS IŠPARDAVIMAS

Taiigi turime visoki pasirinkimą reikalingų
dalykų: vyrams, moterims ir vaikams.

Gavome didelį kiekį naujų rudeninių
rūbų ir baltinių, ir parduodame
sumažintomis kainomis.

Kviečiame Atsilankyti, Būsime
Patenkinti Mūsų Kainomis ir
Patarnavimu

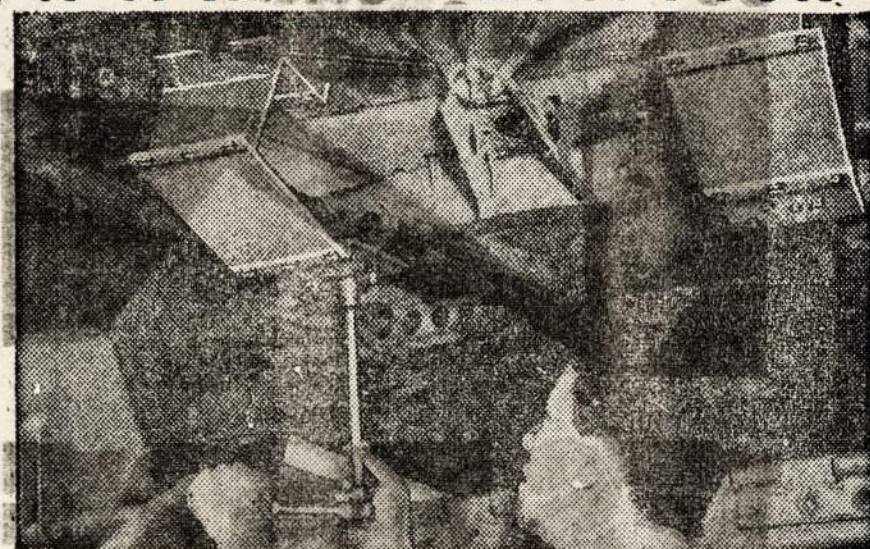
LIETUVIŲ KRAUTUVĖ

Joseph's Dry Goods Store

3218 SO. HALSTED STREET
CHICAGO 8, ILLINOIS

IF IT RAINS—LET IT POUR

ANTI-SKID INSTALLED ON BERNARD PAULL FLASH CAB

AT ALL KRUSE GAS STATIONS

Diena Ateis - Būsi Linksma Sutaupes

Taiigi pradėk taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje.

BRIGHTON SAVINGS moka 3% pelno

Kiekvieno taupytojo indėliai yra apdrausti iki \$10,000.00

BRIGHTON SAVINGS and LOAN ASS'N.

4071 Archer Ave., į vakarus nuo California Ave.

Telefonas: Lafayette 3-8248

CHARLES ZEKAS, Secretary

OFISO VALANDOS:

Pirmad., Antrad., Penktad. ir šeštad. 9:00 ryte iki 4:30 po pietų.
Trečiad. 9:00 ryte iki 12 v. dieną. Ketvirt. 9:00 ryte iki 8:00 vak.

(Tęsinys iš 8-to psl.)

sekretorius. Myers, būdamas klasikinių mokslų autoritetas buvo išrinktas SPR garbės sekretorium redaktorium. Myersui priklauso teorija apie pasąmoninį protą (subconscious mind) iš kurios Freud, vėliau Jung padarė didžiausią revoliuciją ligi tol viešpatavusiam psichologijos moksle. Myers yra autorius monumentalinio veikalų "Human Personality and its Survival of Bodily Death" iš dviejų tomų, pirmas 700, antras 660 puslapių. To veikalų turinys susideda iš šių svarbiausių skyrių: "Asmenybės disintegracija, Genijus, Miegas, Hipnotizmas, Sensorinis automatizmas, Mirusiųjų fantazmai, Motorinis automatizmas, Transas, Apsėdimas, Ekstazė, Epilogas ir Priedai. Be to jis su Ed. Gurney ir F. Podmore yra parašę kitą pagrindinę psichinę reiškinį knygą "Phantasms of the Living", ir, jei tikėti, garsios mediumės (tarpininkės) Geraldine Cummins per transą užrašyta ir išleista knyga "Beyond Human Personality" (Kitaip žmogaus asmenybės) esanti padiktuota Myerso iš "anapus".

Kokių išvadų Frederick W. H. Myers priėjo per savo ilgo amžiaus tyrinėjimus jis išreiškia savo knygos "Human Personality" X skyriuje, 10 priede: Decline of Dogmatism (Dogmatizmo žlugimas):

"Dabar mes žinome (Swedenborgui priklauso kreditas už pirmą svoringą paskelbimą), kad šis gyvenimas ir anas kitasis yra moraliniai vietiniai — be kokio nors bendro ateities gyvenimo priklausymo nuo dabartinio — yra vientisinis, lyg tartum mūsų žemiškasis gyvenimas ištirpsta laimingesnės jaunystės varsose. Iš to išvada, kad žemiškasis gyvenimas privalo etiškai išvystyti visas savo sritis pasiruošiant dangiškajam. Nereikalingas joks žemiškos patirties siaurinimas po šventumo priedanga, jokia pretenzija, kad kažkas yra galima laimėti ateinančiame pasaulyje atsisakant eiti bet kurias normalias pareigas šiame pasaulyje.

Tokioje dalykų skemoje nėra vietos jokiam monasticizmui. Nėra vietos puritaninei, asketinei dvasiai, jokiam tikėjimui į nuopelnus mainais už kančias ir nedateklus kaip tokius. Visų tikslas bus dvasinis ir moralinis tinkamumas; savęs paruošimas aukštesnėms pareigoms, kurios seks atlikus žemesniąsias pareigas kaip teisingas ir neatskiriamas atlyginimas.

Kiek ten beliks vietos kunigams, religijų ministeriams, per anksti būtų diskutuoti. Sacerdotalizmas turės išnykti, jokia žmonių įstaiga nebegalės toliau įtikinti žmonijos, kad ji turinti išimtiną teisę skelbti arba aiškinti katalikiškąsias (visuotiniąsias) tiesas, kurios yra suteiktos visiems lygiai ir bešališkai".

Frederick W. H. Myers mirė Romoje sausio 17 d. 1901 m. Prieš pat mirtį jį aplankė jo senas draugas, Dr. Axel Munthe, žymus tų laikų gydytojas neurologas. Myers nudžiugęs tuo susitikimu paklausė. "Aš žinau, kad mirsiu. Aš žinau, kad man padėsi. Ar tai bus šiandien ar rytoj?"

"Šiandien" atsakė Munthe.

"Aš patenkintas, aš esu pasiruošęs, neturiu jokios baimės. Pagaliau aš viską sužinosiu. Pasakyk William James, pasakyk jam..."

"Ar girdi mane?" paklausė Dr. Munthe, pasilenkęs prie mirštančiojo, "Ar skauda? (Do you suffer?)"

"Ne" jis sušnibždėjo. "Esu labai pavargęs ir labai laimingas..." Tie buvo jo paskutiniai žodžiai.

Šiuo metu, pasak Dr. Munthe, atbėgo prof. William James ir susijaudinęs jam pasakė, kad jis su Myers buvę sudarę rimtą susitarimą, kurs jų pirmas mirs, tas duos antrajam žinią, kai tik pereis į nežinomybę, ir čia pat atsėdęs į kėdę su bloknotu ir pieštuku ėmęs laukti tos žinios, kurios, deja, nesulaukęs.

Ar tikrai taip buvo paraižiu, kaip Dr. Munthe rašo savo knygoje "The Story of San Michele", reikia nepamiršti, kad ta knyga, kad ir sensacingiausia savo pasisekimu, jokiū būdu nėra reportažinis įvykių aprašymas, o yra pergyvenimų reportažas, atskiestas geniališko autoriaus kūrybiniais pagražinimais. Jis pats savo knygos įžangoje (Instead of Preface) rašo: "Jei man tektų rašyti įžangą, aš turėčiau pradėti klausimu skaitytojo, išaiškinti man suprantama kalba, kodėl "San Michele Istorija" yra labiausiai perkama knyga (best seller) 25 kalbomis. Aš klausiau savo skaitytojų ir apžvalgininkų to paties klausimo, bet iki šiol klausiau veltui.

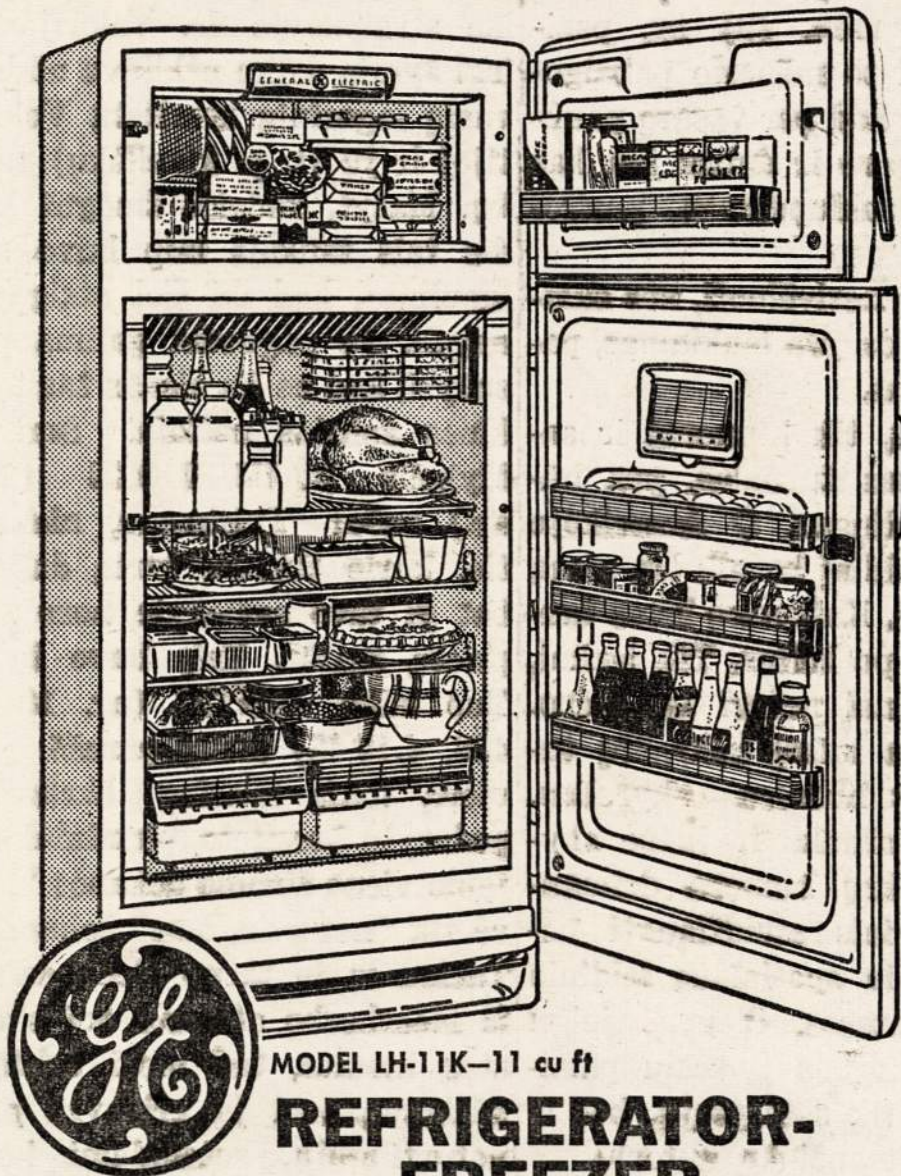
(Bus daugiau)

Skaitkite "N-nas"

SOTUS ALKANAM PADĖK

AID OVERSEAS, INC., 3133 S. Halsted St., Chicago 8, Ill. DA 6-3859
Bendrovė siūnia maisto siuntinius į Vokietiją ir kitus kraštus, išskyrus SSRS. Pristatymas trunka apie 17 d., nes siuntiniai siunčiami iš Europos sandėlių. Pilnas draudimas. Reikalaukit pilno siuntinių sąrašo.

IT'S TERRIFIC A REAL FREEZER PLUS REFRIGERATOR!

MODEL LH-11K-11 cu ft

REFRIGERATOR-FREEZER

WONDERFUL NEW FEATURES INCLUDING:

Roto-Cold Refrigeration. Cold air circulates in refrigerator section so that all parts of it are uniformly cold!

No Defrosting. Frost never builds up in the refrigerator section!

Moist-Cold. High humidity keeps foods extra-fresh... even without covering—yet refrigerator walls stay dry!

Bigger, Roomier Than Ever. Has 39% more storage space per square foot of floor space than older models!

So new and beautiful! So different! You'll be amazed!

LEO BERMAN HARDWARE AND APPLIANCES

1638 W. 63rd Street Hemlock 4-6800
(1 block West of Ashland on 63rd St.)

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS.

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

MUTUAL FEDERAL SAVINGS

Rekordas...

- ★ Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- ★ Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieta sutaupyta dolerį
- ★ Aukštus dividendus išmokėjo visada be perstojojimo
- ★ Partrauksim jūsų pinigus iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

Nelaukit—Pradėkit Taupyti Šiandien!

Įstaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų, Keturtdieniais nuo 9-tos valandos ryto iki 8 val. vakaro, Trečdieniais visai neatidroma.

AND LOAN ASSOCIATION

2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, Ill.
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. Vėrginis 7-7747

JUOKDARYBOS ORGANAS NR. 9

Karališkieji juokdariai turėję teisę pasirodyti valdovo rūmuose betkuriuo laiku. Ta karališkų juokdarių privilegija naudojasi ir "Juokdarybos Susivienijimo Mėnesinis Organas" — Chicagos PELEDA — pasirodo betkuriuo laiku: kartais po mėnesio, o kartais ir po kelių mėnesių.

Rugsėjo mėn. (9) nr. pasirodė lygiai to mėnesio pabaigoje. Atrodo, kad per vasarą pauštelis atsigavo ir dabar jau kas mėnuo nesuklupdamas pasirodys.

Ir turėtų nesivėluoti, nes skaitytojų visada yra laukiamas, pagaidaujamas.

Specialus, tik humorui ir satyrai skirtas žurnalas, yra būtina reikalingas. O Amerikoje mes tokį leidinį beveik tik vieną ir teturime. Kaikurios kitos tautybės turi po kelius. Tik lenkai, berods, čionai neturi nei vieno.

Dauguma mūsų laikraščių turi atskirus humoro skyrelius. Neretai pasitaiko ir tuose skyreliuose tikrų humoro deimantų, kuriais atsidžiaugti negali, bet jie specialaus leidinio niekad neatstos. O ypač jeigu tas leidinys bus tvirčiau palaikomas ne tik skaitytojų, bet ir minėtų deimantų autorių.

— Humoras, tai gyvenimas, — pasigėrėdamas pasakė vieno dienraščio bendradarbis. Ir tikrai yra sunku rasti tikresnį gyvenimo pavaizdavimą, kaip gedarybos organo" nr. 9 pradeda ramė humore ir satyroje.

Ir taip paėmęs į rankas "juoksmalsiai jame ieškoti minėto gyvenimo, bent tikresnės jo kopijos, humoro.

— Negaliu skaityti humoristinės spaudos, kurioje nėra humoro! — staiga švysteli atmintyje vieno spaudos darbininko žodžiai. Bet jų vietoje greitai atsistoja parafrazė:

— Negaliu melstis bažnyčioje, kurioje nėra Dievo.

Bet jeigu žmogus neturi Dievo savyje, tai ar jis ras Jį bažnyčioje?

Jeigu žmogus neturi humoro, jo pajautimo savyje, tai kaip jis gali humorą rasti kitur?

O gyvenimo, ypač karo vargai ir jų skausmo ašaros tą humoro pajautimą iš daugelio širdžių yra beveik visiškai ir neatstatomai išplovusios.

— Dypukas visas išprakaituoja, kol nusijuokia, — pasakė vieno humoristinio leidinio redaktorius.

Tokių žmonių humoro pajautimui atstatyti reikia labai gerų, sakyčiau — nepaprastų, PELĖDŲ. O šios PELĖDOS prie labai pavykusių priskirti nedrįsčiau, nors ir yra joje vienas kitas dalykėlis toks, kokių reta rasti.

Viršelio karikatūra ir pirmasis straipsnelis (vedamasis?), pasirašytas Klano, pasakoja apie rinkimus Vokietijoje. Straipsnyje iškeliamos mūsų nuotaikos sąryšyje su minėtais rinkimais ir vėliau pereinama prie buvusių Vokietijoje komitetų rinkimų ir Nepriklausomaj Lietuvoj valdžios rinkimų... Temos tolimes,

o, be to, dar yra ir pačiame parašyme kitų netikslumų, kurių reikėtų vengti.

Antras straipsnys "Filosofijos daktaras Nikodemas Sukčiūnas", parašytas žinomo humoristinės spaudos bendradarbio dr. Valerijono, yra žymiai tvirtesnis, ypač savo pradžia. Šiame straipsnyje dr. Valerijonas irgi žymia dalim užkliūva už buvusių lagerinių komitetų Vokietijoje ir jų (t. y. kiauliškų) taukų. Matyt, kadaise žmogui širdis tais taukais taip buvo sukiaulinta, kad iki šiol atsigauti negali. Jo paguodai galima pasakyti, kad ne jis vienas tas taukines žaizdas nešioja. Štai ir Mykolis NAUJIENOSE (227 nr.) rašo: "Prisimenu, niekino tie, kurie BALFo turtą dalino, bet gi tavo asmenyje nors sau priešą matė". Taip buvo tada. Tuo laiku MINTIS (nr. 105—488, 4.10.48) šitaip parašė apie vieną tokią taukinę skriaudą, padarytą komiteto, pirmininkaujamo vieno žinomo dekaną: "Davė tik "neturtingoms" šeimoms. Tačiau iš jų tarpo viena šeima iš Meerbecko atsivežė dvi skerastas kiaules, tad visai teisėtai užsigavo, kad ją priskyrė prie neturtingųjų, suteikdami kelis gramus riebalų". Toliau minima kita "neturtinga" šeima, kuri užsigavusi pašalpą gražino. O buvo šeimų tikrai neturtingų, kurios prašydavo pašalpos ir negaudavo.

Bet tai yra, irgi, tolimes temos, senos klaidos, maži netikslumai, kaip pasakytų minėtas dekanas. Viename savaitraštyje teko užtikti kandi pastaba apie PELĖDAS: "Ir abiejų turinyje beveik panašios vertės humoro (Tęsinys 11-me psl.)

GERAS MATYMAS

Chester Mocny, United Currency Exchange savininkas ir vedėjas, 1012 West 31st Street, sako: "Jeigu jūs norite gerų akinių, būtinai užėikite pas Dr. R. J. Berk, 3502 So. Halsted Street. Mano profesijoje geras matymas yra labai svarbus dalykas, o nuo to laiko, kaip Dr. Berk pritaikė man akinius, aš galiu dirbti visą dieną, nenuvargindamas akių, be jokio akių įtempimo!"

Jūs taip pat galite išsivaduoti nuo akių įtempimo ir galvos skaudėjimo. Užėikite pas Dr. R. J. Berk dar šiandien! (Sk.).

10—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, OCTOBER 3, 1953

LIETUVIŠKĄ DUONĄ

ir įvairius kepsnius kepa iš tremties atvykęs patyręs
Lietuvoje kepėjas - specialistas

ALEKSAS GAIDJURGIS

STAR BAKERY

738 West 31st Street

Telef.: Calumet 5-2173

(Tik pusė bloko į rytus nuo Halsted St.)

PRIIMAMI ĮVAIRŪS SPECIALŪS UŽSAKYMAI

Jūsų knygų rinkinys nepilnas, jeigu ten nėra Igno Šeiniaus RAUDONOJO TVANO

Ši knyga pirmiausia pasirodė švedų, suomių ir danų kalbomis, sukeldama skandinavų kraštuose didžiulį susidomėjimą. Dabar Talka išleido paties autoriaus paruoštą lietuviškąją jos laidą. 328 psl. Kaina \$3.50.

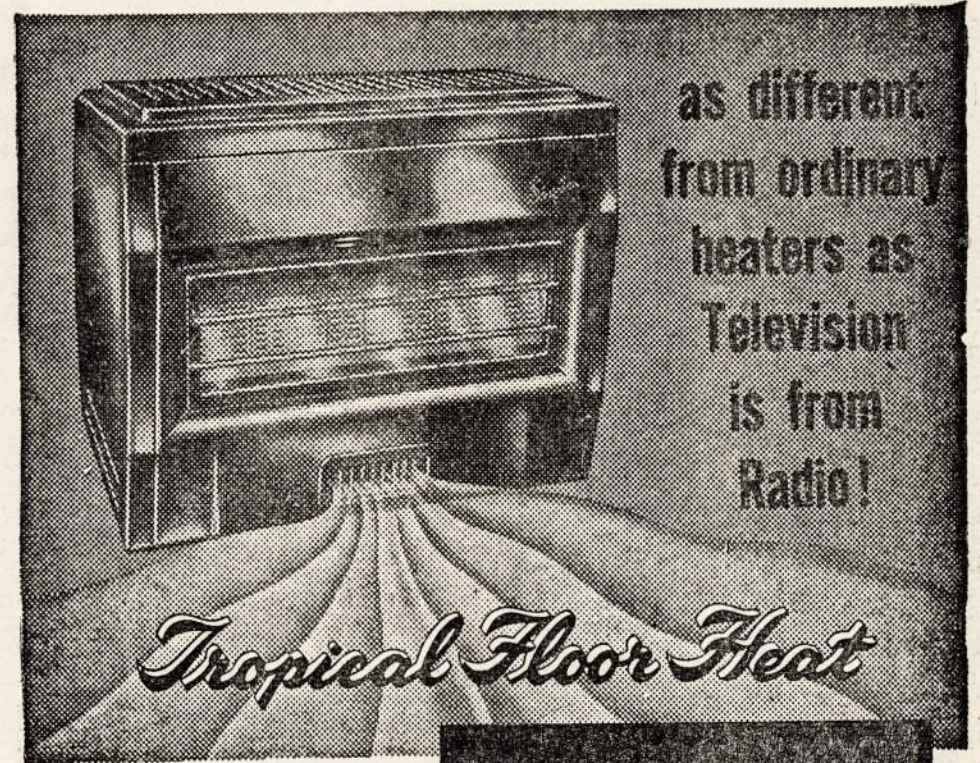
"Tai nelinksma knyga,—rašo danų laikraštis Berlingske Tilende ir vis dėlto tai knyga, kuri turi būti skaitoma, nes ji tikrai pavaizduoja Lietuvos tragediją".

"Šeiniaus knyga yra įžymus dokumentas, nes ją sudaro autentiški liudijimai, kaip vakarų kultūros kraštas pirmą kartą istorijoje subolševikinamas be žymesnio pasipriešinimo."—rašo suomių Finsk Tidskrift.

"Su istoriko pagarba faktams, Šeiniaus jungia rašytojo talentą visa tai perduoti literatūriška, meniška forma"—švedų Helsingsborgs Posten.

Reikalaukite pas knygų platintojus, Naujienose arba rašykite tiesiai leidyklos igaliojiniui Stepui Zobarskui, 85-42 91st St., Woodhaven 21, New York.

GET THE GAS HEATER BACKED BY
\$38,342,000
OF HEATER EXPERIENCE

as different
from ordinary
heaters as
Television
is from
Radio!

Tropical Floor Heat

You owe it to
yourself to SEE the
SENSATIONALLY
BETTER—

Sieglers
PATENTED AUTOMATIC
GAS HEATER

GLASER'S FURNITURE & RADIO CO.

5115-5123 S. Kedzie Ave.

PRospect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

SAUGESNĖS vietos taupymui
niekur nerbsite. Kiekviena są-
skaita apdrausta iki \$10,000.
Penkiasdešimt penki metai
patyrimo ir draugiko patar-
navimo.

**DISTRICT
SAVINGS**

Štabas kalba lietuviškai

and LOAN ASSOCIATION

3430 South Halsted Street

(Tęsiny iš 10-to psl.)

tūrtai atspausti". Jeigu paminėtų žodžių autorius turėjo galvoje esminę humoro vertę, tai galiu dar tik pasakyti, kad esminis humoro įvertinimas žymiai dalimi ir daugeliu atžvilgių yra subjektyvus dalykas. Dalinai apie tai jau esu parašęs. Kur vienas ras humorą, ten kitas gali visiškai jo ir nematyti. Bet jeigu paminėtais žodžiais norėta tik palyginti (?) Chicagos ir Kanados PELEDOS humorą, nustatyti jo panašumą liečiamų dalykų atžvilgiu, tai iš dalies būtų galima su jais ir sutikti. Jau paminėtas dr. Valerijono straipsnys kai kuriais atžvilgiais išplečia ir papildo kanadiškės PELEDOS straipsnį "Aukštosios moralės pagrindai" ir paliečia dalį ten iškeltų klausimų.

Bet argi gali dvi liežuvininkės amžių kaimynystėje pragyventi ir niekad apie tą patį dalyką panašiai nepakalbėti? Argi tai jau yra tokia sunki nuodėmė, kad už jos papildymą abi PELEDAS reikėtų pasmerkti amžinoms pragaro kančioms?

Nežinau.

Tegu į šį klausimą atsako pragaro statutų žinovai.

Aišku, reikia ieškoti naujų ir vis aktualesnių temų, naujų joms išreikšti būdų. Reikia manyti, kad taip ir daroma (8 nr., 11 psl.).

Štai, rep. Bal. Tošelė duoda "Pasikalbėjimą su žvejais", prie kurio nieko negalima pridėti, nei atimti. Tai yra beveik tobulas dalykėlis. Jame paliesta visa eilė opiausių mūsų gyvenimo klausimų. Esu tikras, kad kiekvienas paskaitęs su tuo sutiks.

— ...ne laikas šokti ir linksintis, kada Sibire tūkstančiai mūsų artimųjų miršta baisiose kančiose... — pareiškiama partizano lūpomis didelių linksmybių bei prabangos mėgėjams, nereikalingų pastatų statytojams bei sunkiai uždirbtų pinigų lengvabūdiškiems eikvotojams.

Tikrai ne laikas šokti, linksintis ir lėbaut, kai tauta bėdulių žudoma...

Tai galima būtų tik išsiaiškinti vieno mūsų profesoriaus žodžiais, kad net mūsų vadovaujantieji inteligentai neįstengia suprasti mūsų likimo tragiškumo...

Panašūs rep. Bal. Tošelės dalykėliai visada bus laukiami.

Raudonasis kampelis šį kartą išėjo visai liesas.

Tokie dalykėliai, kaip "Pelėdos veidrodis" ir "Apie gydytojus, ligonis ir bendrai mediciną", galėtų būti dedami tik tada, kai geresnės medžiagos nėra. Bendrai, reikėtų vengti tokių tuščiaminčių paveikslukų. Gaila jiems vietos taip sunkiai ir su tokiomis didelėmis pastangomis leidžiamame laikraštyje.

Laikraštėlio vaizdui dar kiek pakenkia netinkamai uždėtos (atspaustos) kai kurių straipsnelių antraštės. Pvz.: "Žemės reforma ir partijos išvaduotoje Lietuvoje" Uodegėlės, "Parapija ne grybas" Patrimpo Krumpelio ir kitų straipsnelių.

Gražiai parašytas PELEDOS Reporterio dalykėlis "Iš ženatvės saugotojų klubo veiklos". Bet svaresnė mintį iš jo išskirti yra nelengva.

Smailanosis duoda pasikalbėjimą su Jonu Meku.

Pašinas patiekia pora eilėraščių.

Likusią dalį užpildo visa eilė įvairių smulkesnių dalykėlių. Iš jų paminėtinas, kaip visiškai geras, stačiai be priekaišto, tai "Religinė pažanga" (18 psl.).

"Cirkas be televizeno" puikiai pavaizduoja vieną radijo vlandėlę. Jeigu jos vedėjai ten neatpažins savęs ir nepasidarys tinkamų išvadų, tai tik tiek galima pasakyti, kad jau jiems tikrai daktaro nėra...

Smulkiųjų dalykėlių (juokų) tarpe yra daug pasenusių ir nereikšmių. Jų vieta tiksliau buvo užleisti kad ir antišovietiniam humorui, priešbolševikiniam anekdotam. Juos iš mūsų tarpo renka svetimieji (B. Herberick), lenkai išleido savo rinkinį (Atsargos vožtuvas: 1953. Detroit), tai kodėl mes negalėtumėm pabandyti? Pateisinama ir aišku buvo, kai dar Vokietijoje kai kurie mūsų knygų leidėjai bijojo imtis tokios iniciatyvos, kad nepakenktų savo išvažiavimui, bet dabar kaikiurių redaktorių (ne vien PELEDOS) boikotas tokio reikalo visiškai nesuprantamas.

Paskutinis mažas šio numerio dalykėlis — "Liaudies kūryba". Linkėtina, kad ir sekančiuose numeriuose toji kūryba dar daugiau vietos sau rastų. Sunku rasti kur kitur tokio gražaus ir taiklaus humoro, kaip liaudies kūryboje.

Baigiant tenka dar pasakyti, kad daryti pastabas ir duoti patarimus visada yra lengviau, negu pabandyti ką nors geresnio padaryti. Norėtusi, kad šitos kelios nepilnos ir nedrąsios pastabėlės nebūtų suprastos, kaip noras pakenkti ir nepasidarytų priežastimi nepasitenkinimo. Gerai būtų, kad tos kelios eilinio skaitytojo mintys būtų pasvarstytos, ir tos, kurios bus rastos tikslomis, kad galėtų nors kiek prisidėti prie mūsų humoristinės spaudos lygio kėlimo.

Euzebijus Talžūnas

NE TEN DĖJO

"Tu turi labai gerą atmintį, jei taip viską atsimeni".

"Taip, jei jau aš ką įsidėjau į galvą — niekuomet nepamiršiu".

"Tai, brole, gal atiduosi penkis dolerius, kuriuos paskolinau. Tą paskolą irgi, be abejo, atsimeni?"

"Tamstos paskolą į galvą nedėjau. Dėjau į kišenę, tai jau čia visai kitas dalykas".

Auk į viršų, kaip galingas ažuolas, bet nesilenk žemyn, kaip verkšlenas gluosnis. Aštuntas sk. įsakymas.

Neskaitytes "Naujienu"
— lūpėsi visa diena.

11—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
—SATURDAY, OCTOBER 3, 1953

PAJMATYKITE SU STANLEY LITVINU

APE JŪSŲ INSULIACIJOS PROBLEMAS
DABAR YRA LAIKAS ĮRENGTI SAVO NAMŲ ŽIEMAI

Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams materialų.

CARR-MOODY LUMBER COMPANY

3039 SO. HALSTED STREET Tel. VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

Lietuvių Krautuvė didelis pasirinkimas

Baldai, šaldytuvai, pečiai, skalbiamos mašinos, lovos, matrasai, kilimai, radijo, televizijos setai, baldai vaikučiams.

ZEMOS KAINOS
LENGVI ISMOKEJIMAI
TUOJAU PRISTATOMA

Baldai pagal užsakymą

ROOSEVELT FURNITURE CO., INC.

2310 W. ROOSEVELT ROAD Tel. SEefey 3-4711
Krautuvė atidaryta sekmadieniais nuo 11 iki 4:30.

Sievers paruošoji

AN'SVEIKATOS

JOSIOS SUDETIS YRA ORIGINALĖ FORMULĖ
IMPORTUOTŲ ŠAKNŲ, GRŪDŲ IR ŽOLIŲ

Lietuviškos rūšies
BITTERS

70 STIPRUMO

Originalioji formulė yra

Louis Sievers

Pagaminta ir supilta

Jerome Company

CHICAGO, ILLINOIS

Artificially colored. Trade Mark Reg. Copyrighted.
Sold only in licensed liquor territories.

DISTRIBUTORS:

CASEY & EVANS, INC.
6343 So. Ashland Ave.
CHICAGO 36, ILL.

KUSPER-OLD FORT DEARBORN
CO., 3649 So. Racine Ave.
CHICAGO 9, ILL.

OLD CASTLE DISTRIBUTORS,
INC., 6005-7 W. Roosevelt Road
CICERO 50, ILL.

UNIVERSAL WINE & LIQUOR
CO., 4635 W. Madison Street
CHICAGO 44, ILL.

Žinokite kodėl vis daugiau šeimų taupo čia

Mūsų šis sutaupų skyrius yra tinkamiausias investuoti pinigų, kuriuos šeimos turi investuoti atsargiai — pinigų vaikams mokslui užtikrinti, namui nusipirkti, savo gyvenimo saugumui sustiprinti. Žiūrėkite į apdraustas čia sutaupas kaip į savo šeimos finansinės ateities svarbią dalį.

UNIVERSAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St. Chicago 8, Ill.
Telefonas: HAYmarket 1-2028

VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 ryto iki 4 val. vakaro. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 vakaro. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 3 val. po pietų.

NEMOKAMAS PARKING LOT 1804 SOUTH HALSTED

KALBOS DALYKAI

REDAGUOJA
DR. P. JONIKAS

LAIKRAŠTINĖS KALBOS TAISYMAI

Čia vėl duodu pluoštą nevykusių bei netaisyklingų posakių ir formų, parankiotų iš mūsų laikraščių. Kiekvienu atveju po brūkšnio teikiamas ir taisyimas.

Būtų gera, kad mūsų spaudos žmonės jaustų didesnę kultūrinę pareigą apdoroti savo kalbai, parodyti daugiau lietuviškumo ir spausdintame žodyje.

1. Amžinos *atminties* daug metų buvęs *Susivienijimo Lietuvių Amerikoje* sekretorius A. B. Strimaitis. — Turėtų būti: Amžino *atminimo* daug metų buvęs *Susivienijimo Lietuvių Amerikoje* (geriau: *Amerikos Lietuvių Susivienijimo*) sekretorius...

2. "New York Times" praeitą savaitę *tilpo* žinutė iš Bonnos, Vokietijos, kurioje sakoma, kad kongresmanas Charles J. Kerstenas, *pirmininkas sudarytos komisijos tyrinėjimui Sovietų Sąjungos užgrobinę Estijos, Latvijos ir Lietuvos*, pareiškė... — T. b.: "N. Y. T." pr. savaitę *buvo išspausdinta (idėta, paskelbta...)* žinutė, kurioje sakoma, kad... Kerstenas, *sudarytosios sovietiniam (Sovietų Sąjungos atliktam) Estijos, Latvijos ir Lietuvos užgrobinimui tirti komisijos pirmininkas*...

3. Bedarbių skaičius vasaros metu buvo nepaprastai mažas, vos *virš* vieno miliono, kas vasaros metu *apystovose* yra nepaprastai mažas skaičius. — T.

b.: B. s. vasaros metu buvo n. mažas, vos *per* vieną milijoną; o tai vasaros metu *aplinkybėmis (aplinkybėse)*...

4. Prekių *urmo* kainos (whole sale prices) jau nuo ilgesnio laiko *krenta*, bet *detaalių* prekių (retail prices) kainos kyla. — Geriau: Prekių kainos *didmenų* prekyboje (whole sale prices) jau ilgesnis laikas *krinta*, bet *mažmenų* prekyboje...

5. Kas jaučiasi *gali* duoti patarimus kaip geriau darbas vesti, prašomi tai padaryti. — T. b.: Kas jaučiasi *galis* duoti *patarimų* (arba ir *patarimus*, bet tai jau iškelia kiek skirtingesnę reikšmę), kaip geriau darbą (darbas) vesti, prašomas tai padaryti. (Išidėmetina apskritai nelietuviška ypač skrybinė šio sakinio forma.)

6. Kun. Jono W. *Liuto* paminklo fondo taryba ruošia šaunų parengimą, *Spalio-Oct.* 10 d., 7:30 val. vakare. — T. b.: Kun. Jono V. *Liūto* f. taryba ruošia š. parengimą *spalio (Oct.)* 10 d. . .

7. Tą dieną pirkto *Tarptautinis Vaikams Pagalbos Fondas*, prie Jungtinių Tautų organizacijos. — T. b.: Tą dieną pirkto *Tarptautinis Vaikų Pagalbos Fondas* prie J. T. organizacijos.

8. *Chicagiečių* lietuvių dainininkė Helen Vespenderaitė. — T. b.: *Čikagiečių* lietuvių dainininkė *Elena* Vespenderaitė. (Jei jau nepaliekama pavardė svetimos formos, tuo labiau nepaliktinas šios rūšies vardas, kurio lietuviškąjį atitikmenį čia taip lengva pasirinkti.)

LIETUVIŠKA ĮSTAIGA

SAFETY OF YOUR SAVINGS

CRANE Savings & LOAN ASS'N

INSURED UP TO \$10,000

3% ON SAVINGS

2555 West 47th Str. CHICAGO 32, ILL. LA. 5-1083

B.R. PIETKIEWICZ PRES.

Taupyk Tvirčiausioj Amerikos Įstaigoj

STANDARD FEDERAL turtas virš \$38,000,000.00
Atsargos Fondas virš \$3,250,000.00

STANDARD FEDERAL yra Federal Savings and Loan Insurance Corp. ir Federal Home Loan Bank System narys.

Istaigos valandos: Kasdien nuo 9 val. ryto iki 4 val. po pietų.
Ketvirtadieniais nuo 9 val. ryto iki 8 val. vakaro.
Trečiadieniais visai neatidaroma.

JUSTIN MACKIEWICH, President and Manager

STANDARD FEDERAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: Virginia 7-1141

GARSINKITĖS "NAUJIENOSE"

12—NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.—SATURDAY, OCTOBER 3, 1953

Jei keliatės į tą butą ar miestą, esu pasiruošęs saugiai ir tvarkingai pervežti daiktus

Ilgų metų patyrimas, pigus ir sąžiningas patarnavimas.

JUOZAS NAUJOKAITIS

6819 So. Rockwell St.

WALbrook 5-9209

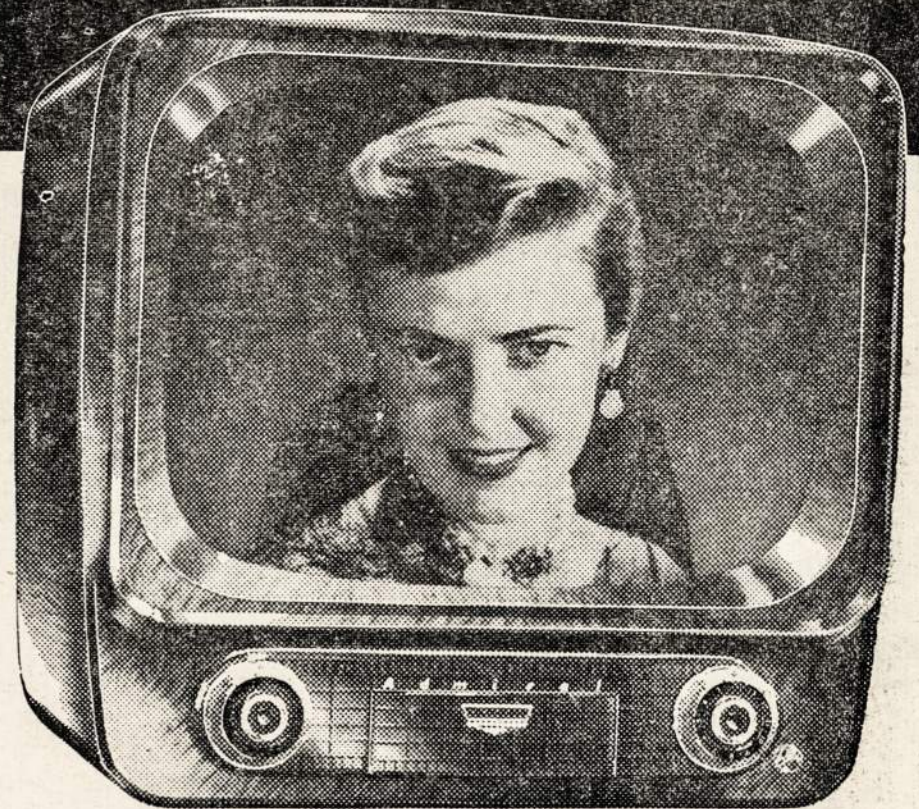
No wonder it's America's most wanted TV!

1954

all-new

Admiral

21" TV

only

\$199⁹⁵

Model T2212
Mahogany Finish

Fed. Tax, Warranties Included

COSTS NO MORE THAN OTHER 17" SETS!

Yes—you actually get 70 sq. in. more picture for your money... 21" TV at the price of most 17" sets! Powered by Admiral's all new Cascade Chassis for amazing reception. Famous Turret Tuner guarantees single dial tuning for present VHF and coming new UHF stations. Plus—"DX" Range Finder and other deluxe features in compact, durable mahogany plastic cabinet! Wrought iron stand or matching console base, optional.

ILLINOIS
Furniture and
Radio Company

1570 N. Milwaukee Ave.

HUMboldt 9-1600

GARSINKITES NAUJIENOSE